

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne in praznike. — Inzerati do 30 petil 2.— Din. do 100 vrt 2.50 Din. večji inzerati petil vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej.
Slovenski Narod veča letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravištvu: Knaflcova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Vlada noče urediti bire

Narodna skupščina je sinoči sprejela proračun notranjega ministrstva. — Nujni predlog KDK za ureditev bire. — Stvarni in tehten govor posl. dr. Kramerja

Beograd, 6. marca. Narodna skupščina je na včerajšnji dopoldanski seji, ki je trajala do 14., odklonila nujni predlog KDK glede ukinitve občinskih komisarijev v vsej državi. Na popoldanski seji, ki je s kratkim odmorom trajala skoraj do polnoči, je Narodna skupščina razpravljala o proračunu ministrstva za notranje zadeve. Uvodoma je podal dr. Korošec kratak ekspoz, v katerem je zagotavljal, da si bo prizadeval za odstranitev nesposobnega uradništva in zboljšanjem uprave odstraniti vse nedostatke. V debato so posegli vsi zemljoradniki, ki so ostro kritizirali policijski režim. Izmed radikalov je govoril samo posl. Milašinović, ki je branil vladno pred očitkom hegemonizma. Vlada večina je nato proračun sprejela.

Današnja dopoldanska seja, ki je pričela ob 10, je bila posvečena nujnemu predlogu KDK glede ukinitve duhovniške bire. Pred prehodom na dnevni red je zemljoradnik Voja Lazic protestiral proti postopanju skupščinskega predsednika, ki hoče onemogočiti opoziciji sodelovanje v proračunski razpravi. Po rešitvi nekaterih manjših zadev je prišel končno v razpravo nujni predlog KDK, v katerem zahteva, naj se takoj ukine duhovniška bira, kjer to sploh še obstaja, najmanj pa naj se ustavi žandarmerijska asistenta pri nasilnem iztirjevanju tega cerkvenega davka.

Predlog je prvi utemeljeval v daljšem govoru g. Stepan Radić, ki je poudaril, da kakih anomalij dovaja ta srednjeveški davek. V Dalmaciji, kjer Radić križ deli gladijočemu prebivalstvu koruzo, da ga reši smrti od lakote, hodijo duhovniki v spremstvu žandarjev od hiše do hiše in plenijo živež ali druge premičnine, da si z nasilno prodajo iztirjajo pripadajočo jim bira. Govornik priznava duhovniško pravico do stalnih dohodkov, vendar pa je mnenja, da tako postopanje ni v skladu ne z vzvišeno nalogo duhovnika, ne s socialnim čutom. Kakšni občutki morajo navdajati siromašno ljudstvo, če vidi, da mu duhovščina odvzema zadnjo betvico živeža, da nasiti sebe, dočim otroci siromašnih staršev umirajo. G. Radić se je končno zavzel za odpravo tega okostenelega davka in zahteval, da se to vprašanje uredi zakonitim potom tako, da bo duhovščina namesto bire dobivala bodisi od države, bodisi od pristojne občine nadomestilo v denarju. Vsekakor pa zahteva, da se do končne ureditve tega vprašanja ustavi nasilno iztirjevanje duhovniške bire.

Govor dr. Kramerja

Nato je povzel besedo posl. dr. Kramer, ki je med drugim izjavil: »Predlog, ki ga je stavila KDK, nikakor ni naperjen proti duhovščini, marveč je njegova tendenca ta, da se končno uredi vprašanje ki silno teži našega kmeta. Povdariti moram, da zlasti našega kmeta v Sloveniji. Naš predlog je le pritisk, da se končno uredi materialni odnos med narodom in duhovščino. Mi vsi vemo, da mora imeti duhovščina svojo plačo in materialno osiguran položaj, da lahko vrši svojo službo.

Bira ima svojo izvor v prejšnjih stoletjih, ko so se kmetje v posrednih župnijah obvezali sami vzdrževati duhovnika. Danes je ta zastareli sistem popolnoma nevdzdržen. Nujno potrebno je, da se postavi na novo bazo, ki bo odgovarjala današnjemu času. Ni dvoma da je sedanji sistem tudi za duhovščino nedostojen. Duhovnik je akademski izobražen mož, ki naj predstavlja med narodom moralno avtoriteto, ki ga mora narod spoštovati in ki polaga ali bi moral polagati največjo važnost na to, da živi s svojimi farani in ljubezni in največji slozi. In ta mož gre vsako leto s cerkvenikom od kmeta do kmeta z vrečo na rami. In ko prinese darove, jajca, moko, zrno itd. v župnišče, se spremeni v trgovca, ki se prepira z interesi za višjo ceno....

Razumljivo je, da pride pri takih prilikah do zelo neprijetnih prizorov. Zato je tudi iz moralnega ozira nujno potrebno, da se to vprašanje čimprej uredi. Ze v bivši Avstriji je večina deželnih zborov sprejela zakone o odkupu duhovniške bire. Tudi kranjski deželni zbor ze l. 1894. sprejel tozadevni za-

kon, toda do njega izvršitve ni prišlo, ker se je protivil del duhovščine. Zakon je predvideval odkup bire na podlagi povprečnih cen zadnjega desetletja. Čim so se posamezni posestniki javili z zahtevo, da se bira preeni in odkupi, se je začela gonja po vseh župnijah. Tako so nastali »sovražniški vere in cerkve«, ker so vsakega kmeta, ki se je zavzemal za odkup bire, proglasili za sovražnika duhovščine in s tem tudi cerkve. To nerazumljivo postopanje duhovščine je povzročilo, da je ostal ta zakon le na papirju.

Tudi po ujedinenju se je v Sloveniji znova pojavilo gibanje za odpravo bire. Toda duhovščina se je postavila na stališče, da se mora bira preeniti na podlagi zlate paritete. To stališče je seveda nesprejemljivo, ker mi vsi vemo, da se tudi dolгови drugih vrst iz prejšnje dobe niso valorizirali. Vrh tega pa je vlada z administrativno naredbo razveljavila pozitivni zakon kranjskega deželnega zbora, tako da je to vprašanje zaenkrat prišlo popolnoma na mrtvo točko.

Mi ne zahtevamo ničesar drugega, kakor da se potom definitivnega zakona regulira vprašanje bire, dotlej pa pobiranje suspendira. Novi zakon mora vsebovati norme, kako naj se nadomesti to, kar bi duhovščina izgubila z odpravo bire. Nesporo je, da živi velik del katoliške duhovščine v veliki bedi. Vsi vemo, da so zlasti v goratih pokrajinah župniki in kaplani, ki ne morejo ne živeti ne umreti. Mi napredni ljudje v Sloveniji nismo sovražniki duhovščine in ne zahtevamo, da se ji bira kratkoma odvzame. Nasprotno: mi zahtevamo, da se jim da to, kar je potrebno, da lahko vrše svojo vzvišeno nalogo med narodom. Zato tudi nismo nasprotniki definitivne ureditve duhovniških plač. Vsekakor pa bo morala država urediti vprašanje kongruje ter odpraviti neenakost tudi med duhovščino. Imamo škofe, dekane in župnike, ki so milijonarji, poleg njih pa so v enaki in čisto še težavnejši službi župniki, ki so pravi berači.

Po govoru dr. Kramerja je minister ver Milan Simonič izjavil, da predloga ne sprejme. Vlada večina je njegovo stališče osvojila in predlog odklonila, nato pa je izvolila anketni odbor, ki bo preiskal zlorabe v področju ministrstva šum.

Razpravo o proračunu ministrstva za narodno zdravje je otvoril minister Popović s krajšim ekspozem, na kar je bila dopoldanska seja ob 14. zaključena in se nadaljuje popoldne ob 17.

Nova interpelacija o Glavnjači

Beograd, 6. marca. Debata o Glavnjači v Narodni skupščini, ki jo je sprožila KDK je vzbudila med prebivalstvom veliko zanimanje. G. poslanec Kosačević prihajajo dan za dnem cele deputacije žrtv Glavnjače in mu slikajo strahotne razmere v tem zloglasnem zaporu. Posl. Kosačević bo ves ta material zbral in v kratkem stavil v Narodni skupščini nov predlog, da se končno uvede o vseh teh slučajih najstrožja preiskava.

Zanimivosti iz zagrebske statistike

Zagreb, 6. marca. Mestni magistrat objavlja poročilo o svojem delovanju v mesecu februarju. Pri mestnem davčnem uradu je v tem mesecu vplačalo svoje davke 4278 strank. Obdačenega je bilo vrhu tega vina 5627 hl in 1653 buteljk 618 hl piva 550 hl raznih žganih pijač 105 hl likerjev. Kisle vode je bilo zatrošarinjene 120.000 steklenic.

V Zagreb so v februarju uvozili 912 stov suhega mesa in slanine 90 stotov svežega mesa in 619 stotov masti.

V zagrebu sametn pa je bilo zaklanih 16 konj, 1801 govedo, 3431 telet in nekaj nad 6000 svini.

Brutodohodki mestne občine v februarju so znašali 3.385.000 Din, od česar odpade samo na trošarino 1.774.000 Din

DAN NEMŠKI GROBOV

Berlin, 5. marca. Od Društva narodov za nemške grobove določen spominski dan je bil praznovan v vsej Nemčiji zelo slovesno. V vseh cerkvah so se vršile službe božje in razne javne prireditve.

Nove žrtve samomorilne epidemije

Samomor čevljarskega pomočnika Vivoda. — Poskušen samomor dveh zaljubljencev na Viču. Tragična smrt barona E. Zoisa.

Ljubljana, 6. marca.

Samomorilna epidemija, ki je zahtevala letos že toliko žrtv kakor lani celo leto, se strahovito širi. Včeraj je zahtevala novo žrtv, z Viča pa nam danes dopoldne poročajo da si je tudi tam hotel snoči mlad ljubavni parček končati življenje. Na strasen način si je končal svoje mlado življenje čevljarski pomočnik Matko Vivoda, stanujoč na Sv. Petra cesti. O tem samomoru smo zvedeli nekatere zanimive podrobnosti.

Okoli pol 7. zvečer je prišel Vivoda domov, bil je videti skrajno potrt in obupan. Ne da bi črnil besedice, je odšel v svojo sobo in ko ga je njegova gospodinja vprašala, kaj da mu je, je odvrnil, da ga nekoliko sili kašelj in da poide drugi dan k zdravniku. Vivoda je nato ostal sam v svoji sobi. Čez nekaj minut je bilo čuti v sobi težko hropenje in grgranje. Gospodinja Nežka Debeljakova je prestrašena planila v sobo, z njo vred tudi nena nečakinja. Obe sta se od strahu skoraj onesvestili, kajti prizor, ki sta ga videli, je bil grozen: Vivoda je ležal v svoji postelji v mlaki krvi, na vratu mu je zevala globoka rana, iz katere je curkalo kri...

Na krik prestrašenih žensk so prihiteli tudi sosede, takoj nato pa je neki deček obvestil rešilno postajo. Čeprav je bil Vivoda takoj prepeljan v bolnico, je bila vsaka pomoč prepozna, kajti poškodba, ki si jo je zadal z britvijo, je bila pretežka in nesrečnej je že med vožnjo umrl. Kaj je gnalo mladega in simpatičnega mladenčca v smrt, ni znano.

Danes okoli 2. ure jutraj je prišel k nekemu mesarju na Viču 19letni mehanik M. in ves zasopel je hitel pripovedovati, da se je skušala njegova izvoljenka ovisiti, da pa ji je v zadnjem hipu prezeval vrh in jo tako rešil sigurne smrti. Prasil je mesarja, da pozove rešilno postajo na pomoč, ker je dekle zelo slabo. Mesar je kmalu nato res našel mladitko, ki je odšla ob progi. Bila je vsa premražena, zehala je, da se je vsa tresla in bila je skoraj onesveščena. Mesar jo je takoj odpeljal na svoj dom in jo malo pokrpal, na kar je dekle, ki si je kmalu oomoglo, očelo domov. O tem dogodku, o čem usoda dveh mladih ranjenih vrzno zvedeli še nekatere podrobnosti.

Med mehanikom M-om in neko 16letno mladenko z Viča se je nedavno razvil pristrčno ljubavno razmerje. Sanjarila sta in

se ucajala iluzijam kakor pač vsi mladi ljubavni parčki. Toda trda roka je namah posegla vmes in jima razdrla vse načrte. Dekletovi starši so namreč zvedeli za razmerje svoje hčerke, ker pa je bilo dekle premlado, so ji prepovedali vsako občevanje s fantom. To je mlada zaljubljenca silno potrla. Zdelo se jima je, da je življenje na tem svetu nemogoče in edini spas sta videla v smrti.

Pred tremi dnevi sta izginila od doma. Ničče ni vedel, kje sta in kaj počenjata. Vse tri dni sta blodila po Viču, Kozarijah in bližnji okolici, prenočevala sta po kozelcih klub mrazu in dežju in neprestano jima je rojila po glavi misel, da bi si končala življenje.

Snoči sta odšla na železniško progo pri Viču. Več ur sta sedela ob progi. Misel, da se vržeta pod vlak, jima je bila skupna, toda da jo uresničila, nista imela poguma. Končno sta sklenila, da se obesita. Rečeno, storjeno! Dekle ni mnogo premišljalo, seglo je v žep in prevleklo iz njega vrvice... Na bližnjem drevesu se je obesilo. Fant je vse to počel opazoval, ko pa je videl, da njegova izvoljenka že skoraj visi, se mu je storilo milo, segel je v žep in naglo prezeval vrvo. Nito je hitel po pomoč.

Danes sta oba kandidata smrti že zopet doma in menda ne mislita več na samomor, ker je življenje kljub vsem križem in težavam lepo, zlasti ko se bliža pomlad in ko se povsod oglašja ljubezen.

Ze v nedeljo se je po Ljubljani govorilo o tragični smrti bivšega tajnika ljubljanskega velesejma, splošno znanega in priljubljenega potomca odlične slovenske plemiške rodbine, barona Egona Zoisa. Njegovi ožji prijatelji so bili obveščeni, da se je v Wolfenbergu na Koroskem, kjer ima njegova sestra baronica Jela Herbert grad, prejšnji teden ustrelil Vest o tragediji simpatičnega moža se žal porjue. Kaj je gnalo barona Zoisa v smrt, ni točno znano. Zdi se pa, da mu življenje ni nudilo vsega, kar si je želel in da je po neuspehih v borbi za obstanek podlegel trenutni duševni depresiji. Kot častnik je bil med svetovno vojno delj čas v ruskem ujetništvu, kjer se je menda nalezal ruskega misticizma in postal tudi velik prijatelj ruske širokogrudnosti tako, da mu življenje v naših malenkostnih razmerah ni konveniralo. Bodi mu lahka zemlja, ki ga pokriva v preranem grobu. Težko prizadeži rodbini naše iskreno sožalje!

Sestava novega poljskega parlamenta

Varšava, 6. marca. Po dosedaj znanih rezultatih nedeljskih volitev bo nudi novi poljski Sejm sledečo sliko: vladni blok 135, socialisti 63, blok narodnih manjšin 56, radikalno - kmečka stranka 36, nacionalni demokrati in nacionalna - socialna desnica 37, ljudska stranka 34, levičarska kmečka stranka 25, blok ukrajinskih strank 11, ukrajinska stranka Seibor 9, nacionalna delavska stranka 9, nacionalna zveza malih posestnikov 6, komunisti 5, ukrajinska delavska stranka 1, ruska lista 1. ostale manjše skupine 16.

ČSL. ODLIKOVANJA NAŠIH PARLAMENTARCEV

Beograd, 6. marca. Včeraj je češkoslovaški poslanik g. Šeba na svečan način izročil članom naše parlamentarne delegacije za kulturno in gospodarsko zblizanje med Jugoslavijo in Češkoslovaško visoka odlikovanja, ki jim jih je podelil predsednik ČSR. Odlikovani so bili s komanderskim križem Belega orla I. reda g. Marko Trifković, z istim odlikovanjem II. reda pa gg. Pavle Radić, Salih Baljić, Stepa Kobasica, Vencislav Vilder, Janez Strcin, dr. Slavko Sečerov, dr. Basariček in dr. Subotić.

NAPAD NA BIVŠO CESARICO ZITO

Madrid, 6. marca. Listi poročajo iz Bilbao, da je tamkajšnja policija prišla in obsodila nekega Antonija Rementaria, ker je s kamenjem odmetaval avto, v katerem se je vozila bivša cesarica Zita. Avto je bil poškodovan. Natančnejših podrobnosti listi ne objavljajo.

AMERIŠKI POLETI

Newyork, 5. marca. Včeraj se je vrnil zrakoplov Los Angeles od poleta v Lakenhurst. Ker je divjal silen snežni vihar, ni mogel Zeppelin pristati in je moral ostati celo noč na prostem.

Novi potniški aeroplani

Zagreb, 6. marca. V četrtek prispejo na zagrebski aerodrom trije novi potniški aparati, ki bodo prišli iz Pariza pod vodstvom znanih pilotov Strizveškega in Badaka. Vsi trije bodo opravljali službo na progi Zagreb - Beograd. V Zagrebu bodo še letos začeli graditi velike hangerje za civilna letala. Dosedanji zračni promet med Zagrebom in Beogradom se je obnesel zelo dobro in so letala skoro ves dan s potniki polno zasedena.

Borba tolminskih fantov s karabinjerji

Danes jutraj se je zgasil v sprejemnem uradu javne bolnice sin nekega posestnika iz Breznice na Tolminskem ter prošil, da ga sprejmejo v bolnico, ker ima težko od italijanskih karabinjerjev obstreljeno desno roko, ki jo je imel za silo obvezano. Sprejeli so ga. Našem poročevalcu je pripovedoval, s kakšnimi težavami se mu je posretilo pobegniti čez mejo pred karabinjerji. V soboto 4. t. m. zvečer so bili brezniki fantje zbrani v dotični hiši ter se mirno pogovarjali. Ne pričakovano pa so udri v sobo karabinjerji ter začeli spraševati po domači hčerki, češ da jo morajo aretirati kot politično sumljivo. Fantje so se postavili v bran proti karabinjerjem in jih napodili. Karabinjerji so šli po pomoč in se nato vrnili, naker se je spopad ponovil in so karabinjerji začeli tudi streljati. Končno pa se je fantom posrežilo, da so karabinjerje razorožili in jim pobrali tudi klobuke. Ko je bil boj končan, so fantje porabili temno noč ter pobegnili čez mejo.

SEIPILOV ODGOVOR MUSSOLINIJU

Dunaj, 6. marca. Glavni odbor avstrijskega parlamenta, ki funkcija istočasno kot odbor za zunanje zadeve, je sklican za sredo dne 7. t. m. Na dnevnem redu je poročilo državne kancelarije dr. Seiplo o njegovem potovanju v Prago. Če bo dotlej pravočasno dospelo originalno besedilo Mussolinijevega govora, ki ga je zahtevala avstrijska vlada preko svojega rimskega poslanika, ni izključeno, da bo dr. Seipel že ob tej priliki odgovoril Mussoliniju.

Iz ljubljanske kronike

Preprečen požar — Trnovčan Janez proti šestim. — Drobiž.

Danes okoli 1.30 zjutraj so bili stanovančiči hiše št. 12 v Frankopanski ulici v Spodnji Šiški precej vznemirjeni, ko so opazili, da je izbruhnil v sobi lastnice te hiše Marije Bizovičarjeve ogenj. Začelo se je močno kaditi. V zidu ob stidilniku je namreč zalet tleti tram. Bizovičarjeva je najprej o požaru obvestila v bližini službujočega stražnika Tomšeta, ki je takoj s stražnice brezovjal na gasilsko postajo. Poklicani gasilci so prispeli z motorno brizgalno in najprej so razkopali zid ter nato tleči tram pogasili, ne da bi stopila brizgalna v akcijo. Gasilci so bili zaposleni približno trideset ure, na kar so se vrnili, ker ni bilo nobene nevarnosti več. Škoda znaša približno 3000 Din.

Zadnji čas se pogosto pojavljajo požari na sičen način, kakor je nastal ta. Peči, štedilniki in iz njih vodeče cevi so navadno pritjene v bližini vzdignene trama. Vsekakor bi bilo treba, da stavbne oblasti strogo pazijo, kam in kako se morajo postavljati peči oziroma štedilniki.

V soboto je bilo več pretapov tam na periferiji mesta. Najbolj zanimiv je bil junaški boj Trnovčana Janeza s trnovskimi hlapci. Tam v idilični Colnarski ulici živi močni proizvajalec Janec. V soboto si ga je nekoliko čez mero privoščil, iz neke gostilne je prišel na cesto, kjer je bila zbrana skupina starih krepkih hlapcev, ki so bili tudi izredno veseli. Janez se je po nerodnosti zaletel vanje. A ti so takoj reagirali s krepkimi bunkami po Janezu. Tepli so ga po rokah, nogah in životu. Na bojišču je nastal za trenutek mir. Janez jo je mahnil proti domu. Kar enkrat po so vsi štirje hlapci ojačeni še z dvema tovarišema ter oboroženi z najrazličnejšim smrtonosnim orožjem, pridrveli kakor Indijanci na dvorišče Janezove hiše ter dvignili velikanski bojni hrust in trušč. Bojno geslo je odmevalo v temno noč: »Abi biki! Krav mora biti!«

Domačini so bili v velikem strahu. Končno so fantje zapustili novo fronto ter odšli spat...

Trnovčan Janez pa drugi dan ni prav nič vedel, kaj se je z njim ponoči dogodilo. Občutil je pač bolečine, a si jih ni mogel pojasniti...

Junaški in dobrodušni Dalmatince Marko, ki toči dobro kaplino, je ponoči srečal g. Karleta tam na Dunajski cesti blizu vasi Brinje. Ustavil ga je na zapobor, kedaj mu misli plačati dolžni nagode. Gospod Karlet je nekaj zamrmral, naker se je začel prepri. In vročkrvni Marko je stisnil pest ter sunil g. Karleta kar v zobe. Pri tem mu je razbil tudi dve, okoli 300 Din vredni projektilski žarnici. Marko bo imel sitnosti pred sodiščem.

Tatovi ne mirujejo. Samski elektro-mehanik France N. je prišel s svojim prijateljem v neko gostilno v Dravljah. Pila sta in se poslovala, prijatelj je tudi sedel na kolo ter se jadno odpeljal v smeri proti Sent Vidu. Kmalu pa je France N. zapazil, da mu je izginila listnica z 1450 Din gotovine, legitimacija in več srečk. Zdirjal je na kolesu za prijateljem, a ta mu je svečeno izjavil, da on njegove denarnice nima. Tudi v gostilni denarnice niso videli.

Ze včeraj smo poročali, da so aretirali v Splitu medn. pustolovca dr. Milana Bugarskega, ki je neko družbo ogoljufal za 350.000 Din. Poročilo pravi, da ga tudi ljubljanska policija išče. Kolikor je znano, se je res lansko leto pojavil v Ljubljani ta pustolovec ter se izdal za »načelnika ministrstva za narodno zdravje«. Izjavil je mnogim ljudem večje svote ter je bil obsojen pri ljubljanskem deželnem sodišču na leto dni. Bugarski je na Dunaju nastopal kot »nadvojvoda Fran Josip« in je bil obsojen na tri leta ječe. Bugarski je lahko-vrnim ljubljancem omagal, da on v Beogradu pri ministrih vse premore, češ da se tika s Pašcem in Ninčcem.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 0-22.89, Berlin 13.585-13.615 (13.60), Budimpešta 0-9.95, Bruselj 0-7.93, Curih 1093.5-1096.5 (1096), Dunaj 8.0018 — 8.0318 (8.0168), London 277.15 — 277.95 (277.55), Pariz 0-223.84, Newyork 0-56.86, Praga 168.2-169 (178.6), Trst 0-300.37.

Elekti. Celjska 164-0, Ljubljanska Kreditna 135-0, Praštediona 880-0, Kreditni zavod 155-0, Vevče 135-0, Ruše 265-280, Kr. ind. dr. 320-0, Stavbna 56-0, Šešir 125-0.

Lesni trg: Tendence žvrstejša; zaključeno 8 vagonov in sicer 4 vagoni desk, smreka, jelka, 24 m n II, fco vag. meja po 440, 2 vagona desk smreka, jelka, 48 m, III, fco meja po 445 in 2 vagona bukovih plohov, parjenih ostrorobnih, paralelnih, očetljenih. I. II. 27-100 mm, fco vag. meja po 1000.

ZAGREBSKA BORZA.
Devize: Curih 10.95, Dunaj 801.68, Berlin 13.60, Milan 300.37, London 277.55, Newyork 56.86, Pariz 223.86, Praga 168.60.

INOZEMSKA BORZE.
Curih: Beograd 9.13375, Dunaj 73.18, Berlin 124.22, Praga 15.39, Milan 27.40, Paris

Strah in grožnje...

Po veličastnih manifestacijah KDK v Vojvodini

Vladinovci spoznavajo, da se »trden grad« g. Vukičevića in Davidovića ruši. — KDK groze z obznanom. — Izjavljene računice režimovcev.

— Beograd, 6. marca. Beograjska politična javnost je včeraj in danes pod vtisom močnejše manifestacije Vojvodine za KDK in njen prečanski in pravi državni interes posvečen politiko. Izkazalo se je, da so se režimovci uračunali na dve strani. Četudi si prizadevajo, da prikrivajo svojo razburjenost nad krasno uspešno shodom KDK v Novem Sadu, ki dokazuje, da tudi Vojvodinci obojajo kleroradikalni režim gg. Vukičevića in Davidovića, da se tudi Vojvodina vedno bolj izmika neomejenemu vplivu radikalov, ki so smatrali doslej Vojvodino za svojo najtrdnjše prečansko trdnjavo, jih vendar navdaja resna skrb glede nadaljnjega razvoja situacije, če bo akcija KDK povsod naletela na tako impozanten odziv, kakor je doslej v Zagrebu in Novem Sadu.

Vladinovci si sicer prizadevajo na vse močnejše načine, da bi zmanjšali vtis nedeljskega nastopa KDK v Vojvodini in pomirili svoje razburjene prišaste, vendar pa je uspeh KDK prečiten, da bi se dal zabrisati z omalovaževanjem. Predvsem naglašajo, da sta i. g. Radić i. g. Pribičević v Zagrebu govorila mnogo ostreje nego v Novem Sadu in skušajo s tem dokazovati, da sta obupala. Toda baš oni, ki skušajo s takimi bajkami varati javnost, se najbolj zavedajo, da sta oba voditelja KDK v Novem Sadu le še bolj podčrtala stalnice KDK, ki ga je zavzela napram režimu v Narodni skupščini in znova dokumentirala svojo odločnost, da ne popusti v nobenem vprašanju, glede katerega zahteva nujno in stvarno rešitev.

Kako porazno je vplivala novosadska manifestacija na okolico g. Vukičevića, priča izjava uglednega radikalnega prvaka, iz najžejše okolice gosp. Vukičevića, ki je vašemu dopisniku sinoči naglasil, da je položaj sprčo odločne akcije KDK za vlado izredno težaven. Dočim se je še v nedeljo dopoldne zatrjevalo, da je Vukičević Davidovića vlada trden grad, je omenjeni prvak sinoči na vprašanje, kako sodi o nadaljnjem razvoju

dogodkov, priznal, da se lahko zgodi, da bo moral g. Vukičević ponovno odstopiti...

Kakor pa se izve iz popolnoma zanesljivega vira, se je vlada uračunala tudi še v drugem oziru. Režimovci so namreč računali, da bodo s svojim nasilnim in protizakonitim postopanjem v Narodni skupščini povzročili v vrstah KDK toliko razdraženost, da se bodo dali voditelji na novosadskem shodu zapeljati k izjavam, radi katerih bi bilo mogoče proti KDK uporabiti zakon o zaščiti države!

Trdno so računali s tem, da bosta gg. Radić in Pribičević naglašala zahtevo po decentralizaciji in morda celo po federaciji in konfederaciji, kar bi omogočilo vladi, da bi predstavila KDK kot nasprotno sedanje državne ureditve in prekuščinski element, proti kateremu je treba nastopiti z najostrejšimi merami.

V ta namen bi ji bil dobrodošel vsak najmanjši incident, ki bi se bil pripetil na shodu. Kakor smo že poročali, je bilo pripravljenih več sto policajev in so bili posebej poslani močni oddelki orožnikov v Novi Sad, da v danem trenutku primaknejo vladni lonček k ognju, razženejo shod in strpajo voditelje KDK v glavnjačo.

Račun se jim ni obnesel. Novosadski shod KDK je bil manifestacija integralnega jugoslovenstva in kakor se je izjavilo podtikanje, da je g. Pribičević grdil srbsko vojsko in g. Radić žalil kralja, tako se tudi sedaj podtikanje boljševiskih metod politične borbe ni obneslo. Zato je poparjenost v vladnih krogih po nedeljskih manifestacijah, ki bodo odjeknile ne le po vsej Vojvodini, marveč po vsej državi, tembolj razumljiva.

KDK na grožnje vladinovec z uporabo obznan ne polaga nikake važnosti. Naj počno karkoli, zmagovitega pohoda KDK med narodom ne more nobeno nasilje ustaviti. Izpolnjuje se stari izrek: »Mi vstajamo, a vas je strah...»

Pisane zgodbe iz naših krajev

Zločin ali nesreča na progi. — Aretacija članov Prpičeve tolpe. — Razbojniški napad na cesti. — Morilec generala Kovačevića pred sodiščem. — Glad tudi v niški oblasti.

Ko je včeraj prispel brzovlak iz Zagreba v Koprinico, je strojevodja kakor navadno pregledal lokomotivo. Na svoje začudenje je zagledal na spodnjih cevah krvav klobuk in dele obleke. Takoj si je mislil, da se je zgodila nesreča med potjo, katere on ni opazil in je prijavil to šefu kolodvora. Ta je takoj obvestil vse železniške postaje do Lepavine z nalogom, naj se pregleda proga. Kmalu nato je javil postajenačelnik v Mučni Reki, da so našli na progi blizu postaje popolnoma razmesarjeno truplo neznanega dečka. Na kraj nesreče je takoj odšla zdravniško-sodniška komisija, ki je s pomočjo orožnikov ugotovila, da je ponesrečenec 14letni sluga Ljudevit Kujovec, ki je služil pri vrtnarju Milanu Milojeviću v Panovcu pri Sokolovcu. Deli dečkovega trupla so bili raztreseni na progi v dolžini kakih 30 metrov. V zvezi s tem dogodkom je bila aretirana neka oseba iz Mučne Reke in bo nadaljna preiskava dognala ali gre za strašen zločin ali pa se je samo pripetila nesreča. Na kraju nesreče je vlak vozil s predpisano brzino in bi strojevodja ne mogel ustaviti vlaka tudi če bi opazil dečka.

Iz Siska poročajo, da so se v Capragu zadnji čas širile govorice, da se v okolici še vedno skrivajo nekateri člani zloglasne Prpičeve razbojniške tolpe. Ti so članom te tolpe pomagali skrivati ukradeno robo. Osumljeni so bili nekateri seljaki in policija v Sisku je izvršila hišno preiskavo pri Mihajlu Majetiću, pregledniku delavskih barak v Capragu, nadalje pri Veloslavu Bačiću, Nikolu Ralkoviću in Antonu Vuletu, vsi iz Caprage. Pri hišni preiskavi so našli velike množine predmetov, ki so jih člani Prpičeve tolpe pokradli. V tem kraju sta posebno ropala Prpičeva tovariša Smojver in Vrbanc. Četvorico aretiranih razbojnikov so izročili državnemu pravdniku v Zagrebu v nadaljnjo postopanje. Preiskava je dognala, da so bili aretirani seljaki Prpičevi pomagači in so prodajali in vnovčili zlatino in srebrnino, ki so jo Prpičevi tovariši ukradli. Denar so oddajali Smojveru in Vrbancu proti primerni odškodnini. Razbojniki so od tega denarja živeli in si kupovali sredstva za nadaljnje ropanje. Pri aretiranih seljakihi so našli 5 žepnih ur, 2 zlati verižici, prstane, obleko in druge vrednostne predmete. Ni izključeno, da bo policija izsledila še druge pomagače zloglasne Prpičeve razbojniške tolpe.

V decembru lani so se pojavili v gozdu Draga pri Valiki Gorici štirje oboroženi cigani. Potikali so se po šumi in prežali na svoje žrtve. Nekega dne so srečali seljake Andra Kuševića, Jan-

ka Zlebačiča in Alojzija Carovskega iz sela Dubranci. Cigani so seljake napadli in jih oropali. Vzeli so jim 3000 dinarjev. O napadu je bila takoj obveščena orožniška postaja v Odri, ki je takoj začela zasledovati napadalce in prišla tri cigane Nikolija, Sajnoviča in Lakatuša. Ujeta trojica je orožnikom že dolgo znana kot nevarna roparska tolpa. Cigane so zaslišali. Priznali so, da so napad izvršili s pomočjo cigana Gaše Sajnoviča, ki je nedavno pobegnil iz kaznilnice. Nekaj dni pozneje so orožniki v gozdu ujeli tudi najnevarnejšega cigana Sajnoviča. Bil je oborožen s sekuro. Orožniki so ga aretirali in odvedli v zagrebske zapore. Pri konfrontaciji so se cigani izgovarjali drug na drugega.

Iz Stipa poročajo da je včeraj pričela razprava proti morilcu generala Kovačevića. Proces bo trajal več dni. Obtoženih je nad 20 oseb, glavni obtoženec je pa Blagoje Kraljev. Na razpravo je tudi prišla vdova umorjenega generala, vsa v črnem in je vzbudila pri številnem občinstvu globoko sočutje. Največ obtožencev je iz Stipa. Ko so sodniki zavzeli svoja mesta, je prvi povzel besedo državni pravnik, ki je prečital obtožnico, ki člane makedonskega komiteja obtožuje zločina, kaznjivega po zakonu o zaščiti države. Glavni obtoženec Kraljev je že l. 1924. pripravil atentat na generala Kovačevića. Vsi obtoženci so člani centralnega makedonskega komiteja v Sofiji. Sodelujejo so bili tudi pri različnih atentatih v Južni Srbiji. V Stipu so nabirali člane za svoje organizacije in jim obljubljali velike vsote denarja. Državni pravnik jih končno obtožuje, da so ubili generala Kovačevića. Po prečitani obtožnici so prečitali še druge policijske in zdravniške akte ter se je nato začelo zasliševanje obtožencev. Zanimiv je akt tretje armijske oblasti, ki dokazuje, da so člani makedonskega komiteja že dolgo pripravljali atentat na generala. Bila je prečitana tudi obtožnica Kovačevićevega očeta, ki zahteva za morilce najstrožje kazni, in obtožnica Jordana Jevremovića, ki se je nahajal ob generalu, ki je počil strel in se je Kovačević zgrudil mrtve na tla. Potem je bila razprava prekinjena.

Po poročilih iz Niša so nastale v niški oblasti velike težkoče s prehrano tamonjega prebivalstva. Več občin je bilo te dni vpisanih v seznam gladujočih krajev, ki so potrebne nujne pomoči. V teh občinah je prehranjevalno stanje naravnost obupno. Mnogo domačinov je že zapustilo svoje domove in so odšli s trebuhom za kruhom v druge kraje, da bi z zaslužkom mogli preživeti svoje družine. Mnogo jih je tudi že prodalo

svoje domove, da bi si z denarjem nabavili potrebno hrano. Zgodi se često, da seljaki prodajo dele svojih zemljišč. Ko porabi denar in se še zadolže, prodajo še ostanek ter postanejo tako popolni siromaki. Da se pravčasno prepreči splošen glad v niški oblasti, je te dni oblastni odbor sklenil zaprositi za državno pomoč v znesku 6.000.000 D.n., ki naj se porabi za prehrano prebivalstva v niški oblasti. V ta namen je že odpotovala v Beograd posebna deputacija, ki naj izposluje od ministrstva pomoč za gladne v niški oblasti. Za vsa oblasti bi bilo potrebnih najmanj 500 do 600 vagonov hrane. Tudi iz Novega Pazarja poročajo, da proti tamonjemu prebivalstvu glad. Po vseh gladujoče se sedaj v tem kraju nad 8000 oseb.

Guslar Tan. Vučić na II. deški mešč. šoli v Ljubljani (Šiška)

Danes ob osmih zjutraj se je zbrala m. a. d. deške osnovne šole in dijaki vseh razredov meščanske šole v telovadnici. Ob spontanem pozdravnem aplavzu mladine je zavzel guslar Tan. Vučić na improviziranem odru mesto Njegov spremljevalec dobroznani strok učitelj g. Tomo Jelderlinič je mladini uvodoma pojasnil pomen in namen narodnih guslarjev v pretekli, polpretekli in sedanjih dobi. Lepo je tudi (imenovani g. kolega) razložil pomen njegove narodne noše in opozoril mladino na bistvo vsebine guslarjeve prve pesmi »Kosovska devojka«. Ob popolni tišini je zapela edina struna javorjevih gosli in liki glas iz davne prošlosti je guslarjeva pesem udarjala na mlade duše. Vsa mlada srca so trepetala v svetem narodnem zanosu ko so njih sanjave duše stopale za guslarjem po krvavem »Kosovu«. Enako je tudi »Smrt majke Jugovića« z vsa svojo večno lepoto ljudskega znanja in bolesi srbske matere učinkovala na mladino. — Nepomirljivo aplavdiranje je bilo navdušeno in preprosto priznanje guslarju, narodnemu pevcu, ki je z nekako prav čarobno silo naslikal mladini vso ono starodavno prošlost srbsko - jugoslovensko.

Trije dijaki IV. r. mešč. šole so s kratko zahvalo v srbskih poklonih skromen dar izlekde samih dijakov 4. r. ličen v črno usnje vezan album za kritike, ki je bil na prvi strani okusno okrašen z narodnimi slovenskimi ornamentami. — Z vidno radostjo in enjenostjo je izjavil naš bard, da mu je ta skromen dar ljubši kot tisočaki. Zaprotil je tudi ravnatelj A. Novaka, da mu naj na okrašeno albumovo stran pritisne šolski peča in da svoj podpis. Zatrjeval je, da se bo vedno rad spominjal Slovenje in Slovencev osobito še naše šolske mladine.

Kot nepristranski opazovalec pa smelo lahko trdim, da se je slovenska mladina po svojih sovražnikih, dijakih II. deške meščanske vole v Ljubljani s skromnim in primernim samoniklim darom vsaj deloma zahvalila jugoslovenskemu narodnemu pevcu - guslarju.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama.
Začetek ob 20.
Torek, 6. marca, zaprto.
Sreda, 7. marca, zaprto.
Četrtek, 8. marca, Sestrična iz Varšave.
Red B.
Petek, 9. marca, Danes bomo tiči. Red A.
Opera.
Začetek ob pol 2.
Torek, 6. marca, Zena — vrag. Gostovanje Burghtheatra. Izven.
Sreda, 7. marca, Zmagovalka oceana. Red A.
Četrtek, 8. marca, Čarobna piščal. Red C.
Petek, 9. marca, zaprto.

Koncert orkestralnega društva in pevskega zbora Glasbene Maticе

Razprodana dvorana in publika najboljšega razpoloženja, prave ubranosti, kakor nekaj v najsilavnejši dobi Glasbene Maticе.

Za uvod in v spomin 100letnice smrti Franca Schuberta njegova uvertura v italijanskem slogu. Preprosta, brez velikega aparata, zelo razumljiva, prijetna za uho, pristno dunaiskega vedrega značaja in tedaj modernega italijanskega stila. Dirigent prof. Emil Adamič, elegantno temperamentalni vodja orkester v izvajanju dovršen, vseskok okusen in efekten.

Leo Janáček je znan in spoštovan v Ljubljani že dolgo. Njegova opera »Jenufa«, ki jo je v Beogradu vprizoril prvič šele te dni, je pri nas vzgajala že pred leti. Iz Janáčkovih suite za violino in odsketer je podal E. Adamič štiri dele. Janáček tvori s Smetano in Dvořakom najspešnejšo svetovno slavno trojico češko - slovaških nacionalnih modernih skladateljev. Tudi suite je nacionalna, izvirača iz slovaških narodnih pesmi, pisana silahno, bujno zvunka, a od orkestra zahtevajoča velike pozornosti in fineza čuta za dinamiko. Odsvirani so bili vsi deli bravurno, zlasti pa je vžgal Adagio. Zelo zanimivo je bil izvajan Moderato, po ruskem načinu skoraj ves čas brez dirigiranja. Melodična razkošnost in nacionalna ritmična suite sta razvneli občinstvo do viharnega odobravanja.

Jak. Gallus - Petelinova troje latinskih spevov (Sestero - in osmeroglasov) je izvajal mešani zbor Glasbene Maticе pod taktirko ravnatelja Mat. Huba da. Sino zanimive, historično vezelane in stilski krasne polifone zbere našega rojaka. Živečega koncem 16. veka je prinesel mešani zbor idealno, z naimočnejšim učinkom in je moral izvrstno podajano »Laud et perennis gloria« ponoviti. G. Hubadu in zboru, ki se odpravlja na umetniško turnejo po

Čehoslovaški, je pridružila navdušena publika za imenitno, glasovno uzlažno in tehnično briljantno podane svede čisto cerkvene značaja iskrene ovacije. Zgodilo pa se je tudi, prvič, da sta nastopila oba od dela Glasbene Maticе (orkestralno društvo in zbor) na skupnem koncertu. Visk je bil zato mogočen. Nai bi bilo tako tudi v bodoče! In nai bi umetniška aparata prinesla v jeseni n. pr. Janáčkov »Glagolsko mašo«, ki doživi brez dvoma tudi v Ljubljani popoln triumf.

Višek zanimanja in uspeha pa je želo po premoru Rahmaninovo kolosalno delo: II. klavirski koncert v C - molu z k. A. Trostom in velikim orkestrom pod vodstvom E. Adamiča. Izvajanje je bilo grandiozno krasno in efekt velikanski. A velikanska je bila tudi naloga za vse izvajalce. Silna melodičnost, razkošna pestrost barv, bujna invencija, čarobna zvočnost in duhovitost v orkestralnem partu, kakor v klavirskem so publiko elektrizirali do izrednega toplega priznanja. Pianist A. Trost je pokazal izjemno koncentracijo duha in velikanski spomin. Igral je ogromno delo po spominu, z obudovanjem vredno virtuosnosti, umetniško zmogovitost silo in hkratno z močjo, da mu je klavir zvenel, grmel in ihtel kakor svojevrsten orkester. Trost je velik umetnik in ponosni smo nani. Publika mu je prirejala brezkonke ovacije in ga klicala nešteto krat na oder. Tako je dodal še Rahmaninovi fini in ljubki preludij za solo-klavir.

Kot zaključek koncerta je izvajal polni orkester pod E. Adamičem še že znano svito Igorja Stravinskega »Zar-pitica«, čudovito originalni balet tega barbarskega genija, pristno ruskega nacionalnega glasbenega velikana, ki je slaven že po vsem svetu. Izvajala sta se le dva dela. »Horovodna« in »Finale«, oba boxata melodij, ritmov in harmonijskih apartosti. Zlasti udarno je učinkoval finale.

Skratka: bil je velenzanimiv, tehten in po izvajanju vseskok prvovrsten koncert, kakršnih si želimo še več.

Fr. G.

Sancinov trio v Celju

V veliki dvorani celjskega »Narodnega doma« je klub svoji mladosti že zasloveli Sancinov trio — Sancin (gosi), Marsič (klavir), Matz (čelo) — priredil svoj drugi večer pred celjsko javnostjo. Občudovanja vredna je klub maloštevilnim skušnjam vigranost tria, ki je kazala v preciznem, do najmanjših podrobnosti izdelanem izvajanju sporeda. Interpretacija originalna, v duhu in stilu skladbe. Zlasti jim je to uspelo v prvi točki sporeda, ki je bila VII. trio Ludvika van Beethovena. Trio je odsviral to skladbo klasično, posebno v Scherzu bravurno.

Name subjektivno je napravil trio največji utis z drugo točko sporeda. — b. dur. skem triem Ant. Dvořaka. Ko je po prvem odstavku Allegro molto so želi z Adagio molto e mesto burmo odobravanje, ki je priklopilo v tretjem odstavku — Allegretto scherzando do vrhunca. Za allegretto scherzo je bil menda krona vsega sporeda. Tehnično nenavadno težak so ga zmagali vsi trije z elanom, posebno pa pozornost pa je tu vzbujala mojstrska tehnika Marsičeve, ki je zmagovala svoj part z lahkoto. Tudi s tretjo točko sporeda, G. molsem triem Bedřicha Smetane je dosegel trio popoln uspeh, ki se je še stopnjeval s finalom, ki je z vervo odsviran vžgal občinstvo, da ni hotelo oditi, kakor je trio dodal še skladbo Pavla Juona. Večer bi pomenil tudi za velemosto velik uspeh. Če bo trio tako napredovalo, kakor je od svojega prvega nastopa v Celju do danes, se lahko z mirno vestjo poda na svetovni forum. — Dvorana je bila pomanjkljivo zakurjena in lopotanje nekaterih individvijev, ki sidiijo v oštarijo, pa ne na umetniški koncert — je bilo neznosno.

D. G.

Šentjakovski gledališki oder je uprizoril že četrtič velenzabavno burko »Pred porokom«. Obisk je bil rekorden, kajti končno je zmanjkalo prostorov in postavili so še posameznih stolov, kolikor jih je sploh slo v dvorano. Prišla je najboljša publika tudi iz drugih mestnih okrajev in bila s predstavo jako zadovoljna. Šentjakovski ansambli stoji resnično že visoko nad diletantskim nivojem in ima igralko in igralce, ki so zelo nadarjeni in velesposobni. Gosp. režiser Skrbinek doseže z njimi vsega priznanja vredne uspehe. Odč. Wrischerjeva je zrela, elegantna in pristno temperamentna igralka, ki bi povsem ustrezala tudi na odru Narodnega gledališča. Gg. Košak, Lavrič, Blaž, Moser in Petrovič se odlikujejo s prijemom naravnostjo in govoric in kretinjah. Nervoznega, iz zadrege v zadrege padajočega ženina Jereba je podajal sinoči g. Petrovič z očividno rutino in doslednostjo. Pretnosti oder, ležeč prenizko in preblizu občinstva, pa seveda ovira vse sodelujoče. Nujno je treba misliti, da d. bi krasno napredujoč oder Šentjakobčanov primernejšo dvorano in boljši oder. Fr. G.

Mosartovo »Čarobno piščal« uprizoril je ljubljanska opera v četrtek, dne 8. t. m. za abonente reda C. Zasedba je nekoliko spremenjena; kraljico noči poje gđ. Popovičeva, njeno hčerko Pamino — gđ. Majdičeva in Prvo damo — g. Poličeva. Ostale uloge kakor pri dosedanjih uprizoritvah.

Celjska porota

UBOJ.

Anton Spiler je bil spoznan krivim in je bil radi uboja obsojen na 2 in pol leta težke ječe. Uporabila se je izredna milost. O slučaju smo včeraj obširno poročali.

TATVINA.

Danes v torek sta se obravnavala dva slučaja tatvine. Dopoldne sta se zagovarjala radi hudodelstva tatvine dne 4. aprila 1909 rojeni Ivan Gaber iz Trnoveli, bivši milarski vajenec celjske milarne in dne 28. avgusta 1906 v Trnovljah rojeni čevljarski pomočnik Franc Gaber.

Oba obtožena sta deloma posamezno, deloma skupno izvršila celo vrsto vlovov, tako v Celjski milarni, pri Blažu Sodinu, Ani Teržlav v Bukovnem žlaku, skupno sta vlovila v noči od 15. na 16. januarja 1920 v fizikalni kabinet deske meščanske šole v Celju ter pokradla tam celo vrsto raznih predmetov, kradla sta pri raznih celjskih trvdh deloma iz zaklenjenih, deloma iz nezaklenjenih prostorov vse, kar liima je prišlo pod roko ter razne stranke oškodovale za večje in male znesku, skupno nad 20.000 Din. Obdolženca vlvome in tatvine deloma priznavata, deloma tajita. O izidu obravnave bomo poročali.

TATVINA.

Popoldne se je zagovarjal radi hudodelstva tatvine dne 23. aprila 1907 rojeni samski cigan Ljudovik Kovačič, pristojen v Ivanec. Ljudovik Kovačič je v noči na 13. aprila 1927 v Erjavci, občina Okolica Slatina pri Rogatcu, v družbi svojih tatinskih tovarišev vlvil v trgovino Adolfa Ogrižeka ter ukradel raznega blaga in denarja v skupni vrednosti nad 40.000 Din. Obdolženec je svoječasnno ob aretaciji pri policiji v Zagrebu priznal, da se je vlvoma v Ogrižekovo trgovino udeležil, sedaj pa to zanika. O izidu obravnave bomo poročali.

Beleznica

KOLENDAR.

Danes: Torek, 6. marca 1928, katoličani: Miroslav, pravoslavni: 22. februarja, Zvezda.

Jutri: Sreda, 7. marca 1928, katoličani: Tomo, pravoslavni: 23. februarja Kosana.

DANASJNE PRIREDITVE.

Opera: »Zena-vrag«. Gostovanje dunajškega Burghtheatra.

Kino Matica: »Tlačani«.

Kino Dvor: »U 9« ali Živi na dnu morja.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Sušnik, Marijin trg. Kuralt, Gosposvetska c.

Proces proti Pangalos

V noči od 17. na 18. februarja so na krovu grške bojne ladje »Smyrna« prepejli bivšega grškega diktatorja Pangalosa s Krete v Pirel, od tu pa pod močno eskorto v Atene. Dasi je bil njegov prevoz popolnoma tajen, se je vest o tem razširila z bliskovito naglico. In tako je bil povratek prejšnjega diktatorja naravnost triumfalen, za grško vlado pa precej kočljiv in mučen. Ze v piremiskem pristanišču je bivšega diktatorja sprejela ogromna množica, ki je tvorila od Pireja do mesta gost spalir. Množica je Pangalosa obsula s cvetjem in mu vsa pot prirejala ovacije. Atensko jettiniško sedaj oblegajo noč in dan množice, ljudje pošiljajo Pangalosu v zapor cvetlice, jestvine, izraze udanosti itd. Seveda je vprašanje, če je bivši diktator vsega tega deležen, kajti vlada, kateri je cela zadeva precej neprijetna, je zelo rigorozna napram njemu.

Za vlado samo pomeni proces proti Pangaloslu hudo zadrego in značilno je delstvo, da si pod drugo leto ni bila na jasnem, kako naj postopa v tej kočljivi zadevi. Tako je sestavila na podlagi spremembe ustave posebno razsodišče, čigar člani so večinoma člani raznih političnih strank. Obtožbo zastopa kolegi petih poslancev, 12 poslancev tvori preiskovalno komisijo, 30 članov zbornice, odnosno parlamenta pa senat. To parlamentarno sodišče sme sicer soditi samo na temeljih splošne meščanske pravice, toda zoper obsojdo ni priziva in je končno veljavna.

Se več težkoč je delala vladi sestava obtožnice. Vlada je hotela Pangaloslu naprti odgovornost za razne delikte, ki jih je baje zagrešil v dobi svoje sedemmesčne diktature in ga zato staviti na odgovor. Sedaj pa vsebuje obtožnica prav za prav samo malo točk. V glavnem se nanaša obtožba na razpust četrte narodne skupščine, ki je bila razpuščena na zahtevo Pangalosa, potem se bo moral Pangalos zagovarjati radi mobilizacije armade povodom konfikt z Bolgarsko, radi ukinitve tiskovne svobode in končno radi zarote vojaštva v septembru preteklega leta, za katero je baje Pangalos vedel. Zanimivo pa je, da Pangalos ni obtožen radi sklenitve solunskih konvencij, dasi so mu poprej baš to največ zamerili in očitali.

Pangalos sam zavrača vse proti njemu iznešene očitke in obtožuje one, ki so njegovo vladanje na brutalen način prekinili. Baš tisto — tako pravi Pangalos v svojem zagovoru — izdajalec in sovražnik domovine... Za proces vlada v grški javnosti velikansko zanimanje.

Afganistanska kraljica za emancipacijo mohamedank

V Evropi se mudi afganistanska kraljevska dvojica, ki je že posetila vsa večja mesta. Inozemski tisk priobčuje obširne članke o turneji vladarja daljne orientalske države, »Manchester Guardian« prinaša celo razgovor svojega urednika s kraljico Turajo o problemu, ki trka celo na vrata orientala, namreč o ženski emancipaciji.

Jaz sem prva žena v Afganistanu, — ki je dejala kraljica Turaja, — ki zagovarja emancipacijo mohamedanskih žen in njihovo vzgojo v duhu naprednih modernih načel. Kraljica je pripovedovala, kako je ustanovila v Afganistanu prvo dekljsko šolo, ki je nalezela med konservativnimi mohamedani na energičen odpor. Prišlo je celo do oboroženega upora, ki so ga pa kralju zveste čete energično udušile. V spomin na to zmago je bil postavljen v Kalbaju spomenik, ki je obenem spomenik prve zmage v boju za emancipacijo orientalskega ženstva. So'a, ki jo je ustanovila kraljica, zelo lepo napreduje. Zdaj jo poseča 800 deklic, ki jih vzgajajo po načelih evropske vzgoje. Značilno je, da vidi afganistanska kraljica glavno nalogo emancipacije mohamedanskih žen v razveljavljanju prepovedi, da se ženske ne smejo pojaviti na ulici brez pajčolana. To je res čisto ženska zahteva.

PAZITE! PAZITE!

Tlačani

je največji rusko-nemški vefilm Rezer virajte si takoj vstopnice osebno ali telefonično štev. 2134

v Elitnem Kinu Matica

Dnevne vesti.

— **Redukcija organov finančne kontrole.** Iz Beograda je prišlo kratko obvestilo, da bo 31. marca t. l. ko preneha veljati državni proračun za leto 1927/28, pri finančni kontroli v Sloveniji reduciranih izredno veliko finančno - kontrolnih organov, pred vsem začasnih finančnih pripravnikov in dnevnikačev. Govorilo se je, da bo samo v Sloveniji reduciranih 1279 finančnih paznikov. Ta vest je naravno razburjenje. Danes smo se informirali na merodajnem mestu ter dobili pojasnilo, da se omenjeno število nanaša na celo državo, ki pa bo precej vplivalo na nadaljnjo službo finančne kontrole. V Sloveniji bo reduciranih približno 150 začasnih finančnih pripravnikov in dnevnikačev, ki so po večini Ruši. Starejši finančni organi ostanejo še nadalje v službi.

— **Jugoslavija Josifu Holečku.** Naš poslanik v Pragi g. Branko Lazarevič je po naročilu vlade čestitil slovenskemu patrijarhu Josifu Holečku k življenjskemu jubileju z željo, da bi ga usoda ohranila še mnogo let in da bi se dolgo uspešno deloval za kulturno zблиžanje obeh narodov. Srpska Matica v Novem Sadu je izvolila Holečka za častnega člana.

— **Medparlamentarna unija Čehoslovake in Jugoslavije.** Predsednik čehoslovanske skupine za čehoslovansko - jugoslovensko medparlamentarno unijo posl. dr. Uhlir je odpotoval včeraj v Beograd, kjer se bo posvetoval s člani našega parlamenta glede kulturnega in gospodarskega zблиžanja s Čehoslovako in glede podrobnosti prihodnosti zastopnikov čehoslovanskega parlamenta v Jugoslaviji.

— **Promocija.** Na vseučilišču v Gradcu je promoviral za doktorico medicine gđ. Ružica Manojlovič, hčerka iz veleugledne rodbine svecen'ka g. Milivoja Manojloviča in svakinja g. Mire Manojlovič iz Ljubljane. Čestitamo!

— **Promocija Ljubljancev v Gradcu.** Dne 8. t. m. bo na univerzi v Gradcu promoviran za doktorja splošne medicine Ljubljancev g. Ernst Hammerschmidt. Čestitamo!

— **Iz zdravniške službe.** V imenik zdravniške zbornice za Slovenijo je bila vpisana zdravnica ženske bolnice v Ljubljani dr. Marija Fink.

— **Iz železniške službe.** Za inženjerja delavnice v Zagrebu je imenovan inž. Gustav Jurman.

— **Nova uprava ljubljanskega podobora združenja rezervnih častnikov.** Včeraj se je vršila seja novoizvoljene uprave ljubljanskega podobora združenja rezervnih častnikov, na kateri se je uprava konstituirala. Za predsednika je bil izvoljen soglasno ing. Ladislav Bevc, za I. podpredsednika dr. Janko Zirovnik, za II. podpredsednika Milana Sterlekar, za celjskega podpredsednika dr. Leopold Vičar, za predsednika nadzornega odbora Riko Jug, za podpredsednika Matko Brnčič, za tajnika Mihael Majcen, za blagajnika Aleksander Kuharič in za gospodarja France Ahčin. Uprava je sklenila storiti vse, da pride čim prej do lojalne poravnave sporov s središčno upravo, ker se dobro zaveda, da mora vladati v organizaciji rezervnih častnikov popolna solidarnost in medsebojno zaupanje. Uprava ljubljanskega podobora stoji slej ko prej na stališču, da imajo vsi rezervni častniki, kakor vsi državljani sploh, enake pravice in enake dolžnosti. V tem pogledu se bo morala središnja uprava nekoliko preorientirati, kajti v 10. letu po ujedinitvi je že skrajni čas, da preneha delitev državljanov v dve kategoriji.

— **Vsa čast in priznanje gre sekciji Sa. veza finančne kontrole v Ljubljani,** ki je pokrenila med svojimi člani energično akcijo za zbiranje prispevkov za spomenik kralju Petru I. v Ljubljani. Sekcija je zbrala za spomenik 5300 Din. Toliko so prispevali za spomenik člani sekcije, ki žive v mnogo slabših razmerah, nego pretežna večina onih, pri katerih je naletel odbor za postavitev spomenika s svojimi okoliščinami in prošnjami na gluha ušesa. Pri tej priliki ponovno opozarjamo našo javnost, da se bliža 10.letnica ujedinitve, ki jo lahko proslavimo Slovenci na najsvetlejši način s tem, da postavimo v svoji prestolici spomenik pionirju naše svobode.

— **Razid društva.** Narodna šitalnica v Celju se je po sklepu občnega zbora prostovoljno razšla.

— **Fuzija društev.** Po medsebojnem dogovoru in sklepih občnih zborov sta se fuzionirali Narodno socialna strokovna zveza in Samostojna strokovna delavska unija ter ustanovili Narodno strokovno zvezo v Ljubljani, ki je prevzela vse njune podružnice.

— **Dražba lova.** V petek 30. t. m. ob 9. se bo oddajal pri sreskem poglavarstvu za ljubljansko okoliščino na javni dražbi v zakup občinski lov občine Dobrova za čas od 1. aprila 1928 do 31. marca 1933.

— **Iz »Uračnega lista«.** »Uračni list« št. 21 z dne 3. t. m. objavlja naredbu o monopolski taksi za dele revolverjev, pištol in flobertskih pušk.

— **Iz sodne službe.** Vpokojen je sodni sluga pri okrajnem sodišču v Brezicah Matija Vonguš.

— **Velike letalske tekme držav Male antante.** Priprave za letošnje letalske tekme držav Male antante so v polnem teku. Lansko leto so se tekme vršile na aerodromu v Zemunu Letos se bodo pa vršile na letališču Kbely pri Pragi. Naslednje leto se bodo vršile v Bukarešti. Definitivni program letošnje tekme še ni določen, vendar se zd. da se bo tekma vršila na značni progi Praga — Krakov — Varšava — Lvov Jassy — Bukarešta — Beograd — Brazi. slava — Praga. Praga je 2000 km dolga in teče nad Čehoslovako, Poljsko, Rumunijo in našo državo. Glavno središče tekme bo letos Praga. Pri tekmah bodo sodelovali tudi naši najboljši letalci. Na tekmi bo sodelovalo iz naše države samo 6 letal z 12 letalci, ki jih bo izbralo poveljstvo naših zračnih sil v Petrovaradinu. K tekmah bodo pripuščeni letalci, ako bodo uspešno prestali prdetkmo, obstoječo v vzpenjanju v viš. 5000 m. To višino je treba doseči v 45 minutah in z minimumom brzine 200 km. Za zmagovalce na tekmah so določene velike nagrade in odlikovanja posameznih držav Male antante.

— **Izterjevanje davkov v Sloveniji.** Po poročilih, ki nam prihajajo z dežele, davčni organi prav pridno izterjajo za leto 1927 predpisane davke. Finančna uprava je sestavila za finančno ministrstvo posebno statistiko, iz katere izhaja, da je bilo v Sloveniji 90 do 100% za leto 1927 predpisanih davkov že izterjanih.

— **Prejavljanje dr. Milana Vidmarja na Dunaju.** Jutri ob 18. predava v veliki dvorani zveze avstrijskih inženjerjev in arhitektov na Dunaju naš strokovnjak profesor dr. Milan Vidmar o temi »Teorija o postanku transformatorja«.

— **Zahteve stanovanjskih najemnikov v Zagrebu.** V nedeljo se je vršil v Zagrebu shod stanovanjskih najemnikov, na katerem je bila sprejeta resolucija, ki zahteva, naj se najemnine maksimirajo, naj se v smislu stanovanjskega zakona po členu 9. izda naredba, v kateri bi bilo določeno, da se odstotki za podnajemnine ne plačujejo in slednjič naj se vse pisne ali ustne pogodbe o pavšalnih pristojbinah za podnajemnine ukinejo. Najemniki trdijo, da bi se najemnine s tem znižale za 30 do 50%.

— **Natečaj za sprejem golčencev v podčastniško šolo.** IV. pehotna podčastniška šola »Kraljice Marije« v Zagrebu sprejme 1. maja večje število novih golčencev. Sprejemajo se mladeniči od 17 do 21. leta, ki so dovolj oklani in pisni. Vsa potrebna pojasnila se dobe pri vojaških komandah, orožniških postajah in županstvih.

— **V znamenju enakopravnosti.** Delitev državljanov v dve kategoriji se pozna v naši mihi domovini celo pri tobaku in cigaretah. Srečamo smo dobili za poskušnjo Zeta-cigareto, ki je bila kupljena v Nišu. Vsak kadilec mora priznati, da je ta cigareta nislabsje vrste boljše, nego naše Vardar-cigarete, seveda če je kupljena v onem delu države, kjer žive srečni državljani prve kategorije. Da se ta delitev državljanov celo pri tobaku ne ujema z evropskimi pojmi o upravi v civiliziranih državah, je jasno. Monopolska uprava je očitno prepričana, da prečani niti poštenega tobaka niso vredni, dasi ga morajo drago plačevati.

— **Oddaja lekarne in trgovine v najem.** V zdravilišču Dobrni pri Celju se odda za dobo treh let v najem zdraviliška lekarna s tremi prostori (lekarno, laboratorijem in sobo za farmacevta) in trgovina z drobnimi predmeti, ki obsega prodajalni lokal z delnim inventarjem. Podrobni pogoji so na vpogled pri upravi zdravilišča vsak dan med uradnimi urami.

— **Nalezljive bolezni v ljubljanski oblasti.** Od 13. do 21. februarja je bilo v ljubljanski oblasti 10 slučajev tifuznih bolezni, 46 škrlatinke, 18 davice, 67 ošpic, 5 šena in 1 nalezljivega vnetja možganov.

— **Zivalske kužne bolezni v ljubljanski oblasti.** Od 20. do 25. februarja je bilo v ljubljanski oblasti 6 slučajev svinjske kuže, 4 svinjske rdečice in 1 pasje stekline.

— **Iz Nogavice razne vrste v veliki izbirni kupitve najceneje pri Dobečnu. Pred Skofljo.**

• Ure za birno pri F. Čudnu, Prešernova ulica 1.

Iz Ljubljane

— **Iz Sela občinskega sveta.** Danes ob 18. se bo vršila redna seja občinskega sveta, na katero se posebej opozarjamo, ker so na dnevnem redu važne komunalne zadeve.

— **Iz Vodovoda na Viču.** Oblastni odbor je zavnil pritožbo zoper gradnjo vodovoda na Viču; zoper odlok ni dopustna nadaljna pritožba. Vedeli smo, da pritožba ne more imeti uspeha in smo komaj čakali rešitve, da se s tem konča napadanje na člane naprednih strank na Viču od strani klerikalcev. Pr. biti pa moramo, da so bili Vičani, ki pripadajo naprednim strankam, toliko pogumni, da so pritožbo podpisali in zagovarjali, kar se posebno o klerikalcih ne da trdit; vemo, da so vsi Vičani proti vodovodu in da je klerikalni podžupan hotel odstopiti radi vodovoda, ker ni sprejel klub SLS njegovega predloga, da se glasuje proti vodovodu, tudi g. Sojar, cerkovnik na Viču. Je bil proti, in dotična seja kluba SLS je bila tako burna, da se je le s težavo posrečilo doseči pristanek na vodovod. Z odlokom občnega odbora so končane vse intrige in županstvo naj prične takoj z delom.

— **Iz Gradnja palače Poštne hranilnice.** V petek 9. t. m. dopoldne se vrši pri gradbeni direkciji na Marxovem trgu javna licitacija oddaje gradbenih in drugih del za palačo podružnice Poštne hranilnice v Ljubljani. Palača se zgradi ni voga. Aleksandrove ceste in Tomanove ulice na prostoru, kjer je bilo nekaj staro vojaško skladišče in kjer je še nedavno stala stara hiša, v kateri so shranjevali gledališke kulise. Gradbena direkcija je že prejela veliko število ponudb od mnogih ljubljanskih in celo zagrebških stavbnih podjetij. Gradbeni stroški so proračunani na 6.400.000 Din. centra na kurjavo za napeljavbo pa na 700.000 Din. Palača bo trnadstropna v prvem nadstropju sredi zgradbe bo najmodernejši tresor, do katerega bo dohod le iz sobe glavnega blaginika. V II. nadstropju bo ravnateljstvo stanovanje. V najugodnejšem slučaju je pričakovati, da prično z gradnjo začetkom meseca aprila, najpozneje pa maja. Borba za palačo čekovnega urada je trajala dobra štiri leta.

— **Iz Koncert Glasbene Matice v radni.** Tvrška Bar je sredi prenesla po radiu koncert Glasbene Matice v Unioinu in so imeli pasanti na Mestnem trgu priliko koncert poslušati. Prenos je bil zelo dober in zlasti pevske trčke so se čule prav dobro. Tu pa tam so motili Morsejevi znaki, ker je pošta očitno tudi na istem vodu oddajala brzjavске Tvrška je namreč koncert telefoničnim potom prenesla preko Zagreba.

— **Iz Pojasnilo.** V včerajšnjem poročilu o smrti zobozdravnika dr. Hinko Dolence smo omenili, da je bil pokojnikov stric skladatelj Miroslav Vilhar. Vest je toliko netočna, da pokojniku ni bil stric Miroslav Vilhar, marveč skladatelj Franjo Ser. Vilhar. Kaski, ki je v nedeljo, skoraj istočasno kakor dr. Dolenc, preminul v Zagrebu. Pokojni tudi ni bil brat vseučiliškega profesorja dr. Metoda Dolence, marveč bratranec.

— **Iz Pravilnice za deco.** Mesto pripovedovanja pravilice se uprizar »Mladi poet«, humorističen igraček s petem, spisal Marja Grošeljčeva. Vrši se v sredo 7. marca ob 5. uri popoldne v beli dvorani Unioina, I. nadstropje, vhod Frančiškanska ulica 2.

— **T. K. D. »Atena«.**

— **Iz J. A. D. »Triglava«.** vabi svoje člane na sesanec, ki se vrši v sredo, 7. t. m. ob 20. v »Akademskem kolegiju«. Dnevni red: Triglavski ples v Mariboru. — Odbor.

— **Iz Namesto venca na krsto pokojnemu dr. Dolencu** daruje za pokojniški sklad za zdravniške vdove in sirote 200 Din rodbina dr. E. Dereani.

— **Iz Napredno gospodarsko društvo za dvorski okraj.** Filmsko predavanje danes, v torek ob 8. zvečer v Kazini, II. nadstropje. Krasi naravnih posnetki. Vstop prost. — Izobraž. odsek.

— **Iz Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani** je prejela od rodbine K. Pestevskove iz Slivnice pri Mariboru mesto venca pok. g. Mariji Siriceli, roj. Pressinger, 200 Din. Lepa hvala! 223-n.

— **Iz Matična knjižarna** vlnudno obvešča vse posetnike koncertov, da ji je nemogoče rezervirati sedeže za koncerte vzpričo pre zaposlenosti osebja ter so vse želje glede vstopnic naslavljati na »Koncertno poslovnično Glasbene Matice«. Pri tej priliki obenem opozarja slavno občinstvo na svojo veliko zalogo not za vse instrumente in petje.

— **Iz Pevci in pevke Nar. žel. glasbenega društva »Sloga«.** V torek, dne 6. t. m. ob pol 8. uri se vrši skupna pevska vaja z orkestrom v telovadnici moškega učiteljskega. Udeležba za vse obvezna. Odbor.

— **Iz Vreme.** Danes jutraj je vladala gošta meglja. Kljub temu je po drevoredih v Tivoliju odmevala ljubka pesem že v sva. tovska obleko oblečenih ščinkavcev in senic. Barometrijski priisk v celi državi polagoma pada, v Sloveniji je padel včeraj za 5 mm. Nasprotno pa se dviga termometer in je včeraj dosegel najvišjo stopinjo 7.1 stopinjo C nad ničlo. Sonce že vzhaja ob 6.33. zahaja pa ob 17.52. Snoci ob 20. je kazal barometer 769, termometer 0.9 stopinj nad ničlo, danes jutraj barometer 763, termometer 2 stopinj C nad ničlo.

— **Iz Določene vrabčevske družine.** Ker so v Tivoliju posekali v glavnem drevoredu nad 2000 kostanjev, je bilo na ta način prisilno deložiranih 10 vrabčevskih družin, ki so imele v duplinah in luknjah po ko. stanjih prav topla gnezda. Sedaj si morajo iskati nova gnezda. Nekatere družine so že iztaknile novo zavetišče v drugih kostanjih, druge pa so se preselile na Aleksandrovo cesto med kulturne vrabce, ki radi poslušajo opero.

— **Iz Drobiž policije kronika.** Policiji se je včeraj posrečilo prileti nevarnega kolesarskega tatu v osebi Pavla Kogola. Policija je zaprla neko osebo radi javnega

požujšanja in nekega nadležnega berača. Dočim je bila nedelja mirna, prihajajo sedaj s posameznih stražnic v predmestju poročila o krvavih pretepih, ki so se odigrali v soboto ponoči. Javljeni so 4 pretepi in izgredi. Sodelovali so pri njih mnogi zna.

ni razgrajči. Prijavljenih je 5 kalicev nočnega miru, neki Jože, ki je drugače velik bohem, je kar dvakrat prijavljen radi kajenja nočnega miru. Devet voznikov je prijavljenih radi cesmopolicijskega reda.

Principi prenosa slik na daljavo

Prenašanje slik na daljavo bo kmalu nadomestilo brzjavno službo. — Od pravega gledanja na daljavo smo še daleč, ker nimamo primernih aparatov.

Zadnje čase se toliko govori in piše o televiziji, da mora biti tudi največji pesimist prepričan, da bomo v doglednem času s pomočjo radija prav tako videli na večje razdalje, kakor zdaj slišimo. Ni čuda, da se je lotilo problema gledanja na daljavo mnogo strokovnjakov v Angliji, v Franciji, Nemčiji, zlasti pa v Ameriki in da imamo že celo vrsto raznih sistemov, ki omogočajo prenašanje slik na daljavo. Največji uspeh je dosegel sistem, s katerim so delali poizkuse že leta 1926. med Londonom in Newyorkom in sicer tako uspešne, da je organizirala znana Marconijeva družba redno prenašanje slik in o božiču lanskega leta je prenesel iz Evrope v Ameriko in nazaj 300 lastnoročno pisanih božičnih pozdravov. Fotografije pričajo, da je ta način prenašanja slik zelo zanesljiv in da je dosegel visoko stopnjo razvoja.

Slika, ki jo hočemo prenesti na daljavo, mora biti prozorna. Nato jo razsvetlimo s svetlobnim žarkom, ki pada na fotoelektrično žarnico. Čim svetlejša je slika, tem več svetlobe — gre lahko skozi transparent. Razliko med intenzivnostjo svetlobe izpreminja odpor fotoelektrične žarnice. Izprememba odpora vpliva na tok, ki gre skozi žarnico. Imamo več načinov prenašanja slik. Lastnoročno pisane brzjavke, čeki, reklame itd. prelete ocean in se reproducirajo do najmanjših podrobnosti. Po otvoritvi te moderne komunikacije med Londonom in Newyorkom je bilo organizirano prenašanje slik tudi med San Franciskom in Honolulu. V kratkem začne prenašati slike tudi med drugimi večjimi evropskimi in ameriški mesti. Zveza med Londonom in Ameriko je zasnovana na dolgih valovih in sicer iz Marconijeve radiopostaje v Carnarvenu do newyorške postaje, ki je last Radio corporation of America.

V doglednem času bodo strokovnjaki sistem gledanja na daljavo znatno izpopolnili tako, da bo lahko nadomestil dosedanje brzjavno službo. Prenašanje slik pa prav za prav ni televizija ali gledanje na daljavo. Razlika je približno taka kakor med navadno fotografijo in filmsko sliko. Nedvomno pa pomeni fotografiranje slik že velik korak naprej. Kako daleč smo še od pravega gledanja na daljavo, je razvidno iz dejstva, da se lahko prenese slika v velikosti 9 × 12 cm v 2 minutah. Ta

proces bi se moral pospešiti 2000 krat, če bi hoteli imeti vtis žive slike. Znižati čas prenosa na polovico pomeni za strokovnjake zelo važno nalogo in zato si lahko mislimo, da je znižanje časa na 2 tisočinko pri mehaničnem sistemu skoraj nemogoče. Strokovnjaki menijo, da je treba počakati, da dobimo nova sredstva in metode, s katerimi se bo dala teorija o gledanju na daljavo v polni meri uresničiti. Pri televiziji seveda ni mogoče predmeta razsvetliti tako, da bi postal prozoren. Princip televizije je zelo enostaven. Deček, ki bi se igral v šoli z zrcalom in bi metal svetlobne žarke na desko, bi nam najbolje predložil mehanični del televizijskega aparata. Če bi se reguliral intenzivnost svetlobe in tako naglo premikal zrcalo, da bi svetlobni žarki v hipu preskočili vso desko, bi opravil prav za prav vse delo televizijskega aparata.

Znani ameriški izumitelj dr. Aleksander son je napravil v svojem laboratoriju projekcijski aparat, obstoječ iz reflektorja, leč in cevi, v kateri je več zrcal. Če cev mirno stoji, se pojavi na projekcijski steni svetla točka, ki je v bistvu svetlobna slika. Če obracemo cev in če kroži novo zrcalo okrog svetlobne osi, se premika svetla točka po steni. Vedno, kadar pride novo zrcalo v svetlobno os, se odbije žarek, ki se premika malo nižje v nasprotni smeri. Tako se premika svetla točka od leve na desno in nazaj proti levi tako dolgo, da prekorači vso steno od zgoraj navzdol. Če hočemo torej napraviti sliko dovolj razločno, se mora svetlobni žarek pomikati po steni v paralelnih linjah in izpreminjati na vsaki svojo intenzivnost. To pomeni, da dobi projekcijska stena 10.000 enot razne intenzivnosti. Če ponovimo ta proces, to je da postopno razsvetlimo steno najmanj 16 krat v sekundi, potrebujemo 160.000 neodvisnih enot v sekundi. Svetlobna slika pa potrebuje za svojo sestavo nad 100 vrst in s tem naraste prava hitrost na preko 300.000 enot v sekundi. Dasi se premika svetloba zelo hitro, moramo imeti zelo močan aparat, da steno dovolj razsvetlimo, kajti svetla točka ostane na enem kraju samo eno tristo-tisočinko sekunde. Ameriški izumitelj upa, da bo v svojem laboratoriju v doglednem času uresničil gledanje na daljavo.

Tihotapčeva hiša zletela v zrak

Pri Čenstohovu na Poljskem se je te dni pripetila strahovita nesreča, ki je zahtevala več človeških žrtev. V hiši tihotapca Kleberja je nastala strahovita eksplozija, ki je poglala v zrak hišo in pokopala pod razvalinami pet žrtev.

Policija in finančna oblast sta imela posenetnika Kleberja že dolgo na sumu, da je podjeten in nevaren tihotapec. V nedeljo je več policistov obkolilo hišo, neki finančni stražnik je pa vdrl z redarjem v hišo. Neopazeno sta se splazila v klet in ker v temi nista videla, je financer prižgal vžgalico. V tem hipu je nastala strahovita eksplozija in poslopje je zletelo v zrak.

Izpod razvalin porušene hiše so se začuli pretresljivi klici na pomoč. Ponesrečenim v prvem hipu ni mogel nihče priskočiti na pomoč, ker je nastalo v kleti več zaporednih eksplozij. Razletelo se je več sodov etra. Pri eksploziji so bili ubiti trije Klebrovi otroci, izpod razvalin pa so potegnili tudi trupli policista in finančnega stražnika. Kleber, njegova žena in osem drugih oseb je bilo težko ranjenih.

Najdražestnejše žene na svetu

Ljudje, ki so prepotovali velik del sveta trdijo, da so najdražestnejše najbolj skromne in najbolj pošteno žene na svetu Javanke. Ne spadajo sicer med najlepše žene na svetu, vendar se pa odlikujejo po mikavnosti, živahnosti in temperamentu. Vsaka žena na Javi je rojena čarovnica. Matere jih blagoslove pred možitvijo, obenem jih pa posvete v tajnosti kuhanja raznih želišč, iz katerih izdelujejo ljubavne pijače. Na otoku Java se nikoli ne prijeti, da bi mož zapustil svojo ženo, če ona noče. Moški prebivalci Jave, tega krasnega otoka z izredno milim podnebjem, po belih ženah sploh ne hrepene, ker jih smatrajo za žive mrtvece.

V nekaterih krajih Jave se vrše dvakrat na leto ženski sejmi, na katerih se zbirajo mladi Javanci, med njimi pa tudi Evropejci. Javanska dekleta prihajajo na sejem prostovoljno. Tu si lahko vsak fant izbere dekleta. Končna odločitev je odvisna vedno od dekleta. Če ji je fant všeč, ga objame in zakliče: Ljubila te bom in ti služila, rodila ti bom deco in skrbela za red v gospodinstvu, ti boš moj zaščitnik in rednik. Nikogar drugega ne bom ljubila in do smrti ti ostanem zvesta.

S tem je zakon dejansko že sklenjen. Vse druge ceremonije so samo običajne uradne formalnosti. Javanka se za svojo zakonsko srečo ne boji. Ljubosumnosti javanske žene sploh ne poznajo. Če se pa vendarle pripeti, kar je zelo redko, da mož zapusti ženo, sede žena na prag in tarna: Neum na sem bila, zelo neumna. Nisem znala osrečiti svojega golobčka, zato je odletel. Kmalu se pa zapuščena žena potolaži in odide na ženski sejem, kjer ujame drugega golobčka.

Katastrofalna lakota na Kitajskem

Dežela vzhajajočega sonca, v kateri je živel ljudstvo po svojih tisočletnih tradicijah razmeroma mirno in zadovoljno, je postala zadnja leta pravi pek-el. Kitajska preživlja težke čase, kajti krvava državljanska vojna je omajala temelje njenega blagostanja in spravila prebivalstvo celih pokrajin na rob propada. Politične zmede imajo vedno za posledico tudi gospodarske zmede in vplivajo zlasti na poljedelstvo, ker tvorijo kmetije glavni kader vojske. Poleg tega je zadelo Kitajsko še več elementarnih nezdod, med njimi zlasti potres, in tako zre kitaisko ljudstvo s strahom v najbližjo bodočnost.

Najbolj je prizadeta šantungska pokrajina, ki šteje okrog 20 milijonov prebivalcev. Tu je beda tako velika, da si prebivalci evropskih držav kaj takega niti misliti ne morejo. Stotisoči so že umrli lakote in ista usoda čaka še okrog štiri milijone prebivalcev najbolj prizadetih pokrajin. Najbolj žalostno pa je, da teh nesrečencev ni mogoče rešiti, ker divja okrog in okrog državljanska vojna in torej na kako pomožno akcijo niti misliti ni.

Nesrečno ljudstvo zapušča svoje domove in beži iz krajev, kjer kosi neizprosna smrt. Iz najbolj prizadetih pokrajin se je preselilo že en milijon prebivalcev v Mandžurijo. To je največje preseljevanje ljudi od časa velikega preseljevanja narodov. V 56 okrajih je položaj naravnost obupen. To je največja nesreča, kar jih pozna zgodovina Kitajske. Pred 251 leti je razsajala na Kitajskem huda lakota, toda takrat je bilo prizadetih samo 20 okrajev. Gladujoči jedo glino, drevesno skorjo in sploh vse, kar jim pride pod roke. Za lakoto so pritisnile še nalezljive bolezni in tako se je bati, da pokosi smrt v nekaterih pokrajinah vse prebivalce.

Petr Soljurg:

Boljševiški vohun

Roman

Georg je poslušal Robinove nasvete in se poglubil v knjige. Ura je že davno odbila polnoč, ko je ves utrujen zaspal. Zaspal je v trdnem prepičanju, da je prof. Robin od pete do glava pošteni, dober prijatelj Mac Leana in brihtna glava, ki marsikaj ve. O njegovi materi je bil prepričan, da je idealna, plemenita in blaga žena. — Ah, draga, ljubljena Luisa, ko bi imel jaz ali ti mater!

Profesor Robin je moral biti v San Luisu zelo popularen. Drugi dan je spremljal Georga v največjo trgovino in takoj so ga pustili k ravnatelju, s katerim se je domenil glede Clowya. Z njegovim posredovanjem je dobil Clowey dovoljenje, da sme kot nadzornik nemoteno hoditi po tovarni.

— Prihajate baš o pravem času, — je dejal ravnatelj, — kajti kljub vsem varnostnim ukrepom so se vtihotapili v tovarno sumljivi elementi, ki zanašajo med delavstvo nezadovoljstvo. Zelo vam bom hvaležen, če se vam posreči razkrinkati tajne agitatorje.

Mr. Robin je opozoril Georga naj ne pozabi na obed ob šestih v vili. Ko mu je Georg obljubil, da pride k obedu, se je poslovil in odšel. Georg je pa odšel z ravnateljem in priporočilom med delavstvo. V ameriških tovarnah ni postopaveč, ki bi hodili z rokami v žepih po delavcih in dvorščih. Pač je pa mnogo ljudi, ki se izprehajajo med delavstvom in opravljajo službo, za katero ve samo lastništvo podjetja. Vsak tovarnar se namreč zanima za razpoloženje med delavci in zato najame vohune, ki ga obveste o vsem, kar se dogaja v tovarni in kar bi utegnilo podjetju škodovati. Seveda delavci ne vedo, da jih plačani priganjajo opazovati in poslušati. Po tovarnah se pa klatijo tudi ljudje, ki nimajo nobenega opravka. Za te tujce se nihče ne zmeni, kajti vsako večje industrijsko podjetje dan z dnevom sprejema in odpušča delavce tako, da se mnogi med seboj sploh ne poznajo. Gonia za zaslužkom obvlada misli vseh in zato nihče nima časa, da bi se oziral po drugih. Clowey je vse to dobro vedel. Med delom se ne govori. Clowey se je hotel samo pokazati. Delavci naj bi se ga privdali, da bi ga ne podili proč med odmorom ali pri jedi, ko jim je dovoljeno kramljanje med seboj.

Clowey je gostoval v tovarni cel teden. Prihajal je kot delavec v tovarno, delal je s tovariši, jedel z njimi in včasih je posegel tudi v debato ter opazoval ljudi, ki so debato izzvali ali oznanjali razna gesla. Toda ta pot ga ni privedla do cilja.

Georg ni vedel, kje je Luisa, ni vedel, kako se ji godi, da-li trpi, se ga-li spominja. Iz Jacksonovih pism, ki jih je dobival iz Denvera, je zvedel, da je dr. Pratt prepričan, da bo Luisa kmalu okrevala, da pa zahteva od nje, naj se varuje vsakega razburjenja. Jackson je izražal v pismih nado, da gre »trgovina« zelo dobro in priporočal je Georgu, naj vztraja v svoji važni misli in dobro opazuje, kajti po zanesljivih informacijah se prenaša sedež revolucionarnega delovanja v San Luis.

Zdelo se je, da je dobil mr. Robin od Jacksona točnejše informacije, ker je bil zelo zadovoljen in vesel. Robinova mati je z Georgom rada zaupno kramljala tako, da je moral dobro paziti, da se ni zagovoril, kako vroče ljubi svojo sestrično miss Luiso. Niti spominjal se ni, kdaj je začel z dobrodušno gospo zaupno kramljati o Luisi. Toda Robinova mati je vedno našla priložnost, da je napeljala pogovor na miss Luiso in njene očarljive lastnosti. Profesor Robin se ni udeleževal teh pogovorov, ker niso spadali v njegovo stroko. Georgu se je zdelo tem bolj čudno, kdo je informiral gospo Robin o vseh podrobnostih iz Luisinega življenja.

Kramljanje z gospo Robin je tolažilo

Georga in mu pomagalo prenašati zavest, da mora živeti daleč od svoje ljubljene Luise. Kadar je pa ostal sam ga je obšla bridkost in hrepenenje po ljubljenu očetovo ravnanje v dno duše. Sirota je morala ostati sama, da izpije čašo bridkosti do dna. Georg je vedel, da ga Luisa ljubi, kakor ljubi on njo. To ni bila ljubezen sorodnikov, marveč dveh mladih idealnih bitij, ki hočeta postati mož in žena. Georg je odklanjal sestrično Luiso, ker je bila hči bogov. »a bankirja ljubil je pa Luiso, katero bi bil rad videl nekega lepega dne v svoj skromni dom in ji izjaviti:

— Ljubljena Luisa, ne morem ti povedati, kako rad te imam, pač pa ti bom dokazati ljubezen z dejanji. Cim siromašnejša in slabotnejša si tem večja bo moja radost, ko te posadim z delom svojih rok na prestol. Ti pa položi svoje sladke ročice na kolena, tvoje oči se napol zatisnejo in pod temnimi trepalnicami tvojih oči bo napol zastrto moje nebo. Jaz pa poklekem k tvojim nogam, poljubljaj ti bom roke in ti zrl v oči, dokler se mi ne nasmehneš.

Na svetu je mnogo takih fantazov, ki si slikajo v svoji bujni fantaziji na najprometnejši ulici slične prismojarije in govore sami s seboj. Ljubezen je pač neozdravljiva bolezen, zlasti če se vna me v srce, ki je še nedotaknjeno. In potem ni čuda, da se pripetijo nesreče. Takega zaljubljenega zelenca povozi travmaj ali pa avtomobil.

Bistro oko postave je potegnilo v zadnjem hipu na hodnik mladeniča, sicer bi ga bili podrli in pohodili konji, ki so se ustrašili avtomobila in skočili v stran.

Konji so planili mimo neopreznega mladeniča in s kozla je stopil sluga ter odprl vrata. Iz kočije je stopil dostojanstven gospod, najbrž visok cerkveni dostojanstvenik, z vijoličastim naprsnikom in zlatim križcem na prsih. Rado vedno se je ozrl na mladeniča dvignil je roko, kakor da ga hoče blagosloviti, nato je pa odšel v bližnjo palačo.

Georg — njemu se je namreč pripetila ta neizgoda — je gledal radovedno za odhajajočim dostojanstvenikom in ko so se zaprla za njim vrata, je vpršal stražnika:

— Kdo je bil ta gospod? Ali mi morete povedati, gospod redar?

— Njegova milost, škof vändmārski, — je odgovoril redar.

— Hvala za informacijo in uslugo. Ali se vam morem revanžirati?

— Malenkost, gospod. Saj je moja dolžnost paziti, da se komu ne zgodi nesreča. Hodite opreznije po ulicah, kajti redarji niso vedno pri rokah.

Redar je pri teh besedah dvignil ponosno glavo in samozavestno obrnil Georgu hrbet.

Georg se je udaril v nogo in zato je malo šepal. S težavo je prišel do palače, v katero je stopil škof. Na koncu široke veže so bila steklena vrata. Na desni strani je bilo stopnišče, na levi pa vzpenjača. To je bilo vse, kar je mogel Georg na prvi pogled opaziti. Bal se je, da ga ne opazi vratar, ki je stopil iz svoje sobice.

Georgu se je zdelo, da sanja. Bal se je izgovoriti ime, ki mu je sililo na jezik, čim je zagledal škofa, in vendar se ni motil. To je bil grof Engelmann, da, nedvomno je bil grof Engelmann! Postava, obraz, kretnja z roko, vse je pričalo, da škof ni škof marveč grof Engelmann.

Georg je hitel, da obvesti profesorja Robin o svoji neizgodi in srečanju s škofom. Mr. Robin ni bil presenečen, vendar je pa svetloval Georgu, naj bo previden.

— Morate se prepričati, da se niste zmotili. Jutri pokidite k njegovi milosti in se pritožite, da ste se udarili v nogo in opraskali po obrazu in da so njegovi

konji zakrivil nesrečo. Ta izgovor vam odpre vrata.

— Kako? Jaz da bi se pritoževal in morda celo beračil za odškodnino? — je vzkliknil Georg ogorčeno.

— Ne pozabite, da ste v službi detektiva. — je dejal mr. Robin osorno. — Nudi se vam najlepša prilika, da razkrinkate sumljivega človeka. Če je vaš ponos večji nego prizadevanje, da razkrinkate zločinca...

— Pojdem k škofu, — je odgovoril Georg. na tihem je pa pripomnil: Pokorim se zavoljo Luise.

Drugi dan ob enajstih je prišel k razkošni palači, v kateri je stanoval škof Stressemann, mladenič, ki je imel oteklino pod desnim očesom in zabuhel, obvezan obraz. Bilo je jasno, da mu je obvezal obraz zdravnik, ki je zelo cenil jodoform.

K njegovi milosti ni bilo težko priti. Gospod škof je naročil vratarju, naj ne odganja nikogar, ki želi najti pri njem duhovno uteho. Toda ljubeznivi dušni pastir je sprejemal verne ovčice samo od 11—12.

Šepasti mladenič se je pred škofom nerodno priklonil. Škof je sedel v širokem naslanjaču za pisalno mizo in podpisoval za neko siromašno žensko ček na 10 dolarjev. Komaj je zagledal mladeniča, ki ga je privedel komornik, se je takoj spomnil nesreče na cesti pred palačo.

— Ah, zelo me veseli, da ste prišli, dragi prijatelj, — je vzkliknil. — Zagotavljam vas, da mi je bilo zelo žal, da se nisem mogel že včeraj prepričati, kaj se je vam zgodilo. Gotovo ste iskali zdravniške pomoči. In prav ste storili. Sodeč po obliki ste delavci in zdaj morate zanemarjati delo. Kaj je dejal zdravnik?

— Gospod... — škof vändmārski sem.

— Gospod škof, zdravnik pravi, da se lahko čez tri dni vrnem na delo, — je zajecjal mladenič.

— Samo tri dni? Rana torej ni bila nevarna. Veseli me, da se ni zgodila večja nesreča.

Njegova milost je vstala. — Razumem, izguba zaslužka, zdravniška oskrba. — Škof se je prijazno nasmehnil:

— Ali zadostuje petdeset dolarjev, da vas rana ne bo več tako bolela?

— Hvala, gospod škof. Mislim, da zadostuje.

Škof je bil očitno zadovoljen. Ozrl se je čez ramo na mladeniča in potegnil iz predalčka pisalne mize sveženj novih bankovcev. Razložil jih je kot karte in jih znova zložil. Nato je stopil k mladeniču in mu stisnil v drhtečo roko petdeset dolarjev.

— Vidim, da ste poštenjak. Sprejmite obenem s podporo tudi moj blagoslov.

Mladenič je sklonil glavo. Morda se je bal, da bi ga ta blagoslov ne udaril med oči. Zajecjal je nekaj besed v zahvalo in odšel.

Komornik je šel za njim in mu zašepetal na uho tako, da je mogel slišati tudi škof:

— Za tako lahek zaslužek bi bili z njegovo milostjo pač lahko uljudnejši. Poberite se!

Mladenič je srdito pogledal komornika: Jaz?

— Da, vi, in glejte, da se ne prikazete več v palači, — je zagodrnjal komornik.

Mladenič je srdito zamrmral in odhitel po stopnicah iz palače.

Georg je begal še nekaj časa po ulici in stiskal v žepu denar, ki mu ga je dal kot miloščno grof Engelmann, kajti zdaj se je prepričal, da je škof Engelmann v resnici brat gospe Kingheadove. Takoj je moral poročati o važnem odkritju Mac Leanu. Zato je hitel k mr. Robinu, ki je izjavil, da bo sam obvestil detektiva.

— Maskirani ste imenitno. Nihče vas ne more spoznati, — je dejal Robin. — Tako morate hoditi do prihoda mr. Jacksona. Pojdite se opravičiti v tovarno, bodite opreznji, pazite na vsako malenkost, izogibajte se vsega, kar bi vas

moglo izdati. Ne pozabite, da preže na nas vohuni, ki jim je vsaka podlost dobrodošla, da se nas odkrižajo. En uspeh ste že dosegli. Preostaja vam še ena naloga. Plazite se neopazeno okrog škofove palače in poglejte, če nima morda vhoda iz druge ulice. Zapomnite si dobro vse, ki zahajajo k škofu. Upam, da bo prijatelj Jackson kmalu tu.

Gospodarstvo

—g Ljubljanska kreditna banka. Upravni svet banke je odobril v svoji seji dne 5. t. m. bilanco centralne in 15 podružnične z vodo za leto 1927 in je ugotovil, da izkazuje bančno poslovanje tudi v 27. poslovni letu splošno napredovanje in da je ugoden tudi končni uspeh, upoštevaje vladajoče gospodarske razmere in ozke zveze banke s skoro vsemi sloji našega prebivalstva. Skupni promet je narasel v letu 1927 proti letu 1926 za okroglo 10 milijard dinarjev na 40 milijard dinarjev, torej za 1/4. Skupna vsota aktiv znaša 585 milijonov dinarjev (lani 483 milijonov dinarjev), od česar odpade 387 milijonov dinarjev (lani 317 milijonov dinarjev) na dolžnike. Med »pasivno« dokazuje porast vlog na knjižice in vezanih računih po 41 milijonov dinarjev na 268 milijonov dinarjev (lani 227 milijonov dinarjev), dalje postavke »Upniki« v znesku 243 milijonov dinarjev (lani 181 milijonov dinarjev) neomajano zaupanje v naš najstarejši domači bančni zavod. Vpliv gospodarske krize se zrcali v nekoliko zmanjšanem dohodu per Din 5.212.634.— (lani Din 6.282.000.—), v sled česar bo predlagal upravni svet banke občenemu zboru delničarjev, ki se vrši 14. aprila 1928, poleg običajnih dotacij izplačilo dividende per Din 9.— na delnico (lani Din 12.—). — Uprava banke izraža mnenje, da je vrhunec gospodarskih kriz v naši državi prekoračen in se že opazi, četudi za enkrat le v skromni meri, zboljšanje razmer.

—g Državna hipotekarna banka in gospodarstveni interes Slovenije. Dne 29. februarja se je vršilo pri Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani posvetovanje gospodarskih korporacij in stanovskih organizacij, na katerem se je podrobno razmotrivalo vprašanje obveznega nalaganja javnega in hipotekarnega denarja pri Državni hipotekarni banki. Posvetovanje je vodil zbornični predsednik g. Jelacnik, ki je v svojem uvodnem govoru vprašanje obveznega nalaganja javnega in pupilarnega denarja pri Državni Hipotekarni banki s stališča gospodarskih interesov v Sloveniji izprno pojasnil. Debate o tem vprašanju so se udeležili predsednik notarske zbornice g. Hudovernik, zastopnik odvetniške zbornice g. dr. Fetič, zastopnika Zveze jugoslovanskih hranilnic gg. Pretnar in Hiter, zbornični konzulent g. Zagar, zastopnik društva denarnih zavodov g. dr. Rant, dalje gg. Ivan Frelj, ing. R. Lah, dr. Golia, Kavčič in Trček. Mnenja vseh so šla za tem, da bodi nalaganje javnega in pupilarnega denarja v državno hipotekarno banko fakultativno in ne obvezno. V tem smislu se je koncem zborovanja sprejela tudi resolucija, katero je Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani v imenu gospodarskih korporacij, zastopanih na sestanku, odposlala na merodajna mesta.

—g Dobave. Direkcija državnih železnic, prometno-komercialni oddelek v Ljubljani, sprejema do 7. t. m. ponudbe glede dobave 1.800 kg deksolina. — Direkcija državnih železnic, gradbeni oddelek v Ljubljani, sprejema do 9. t. m. ponudbe glede dobave 15.000 kg portland-cementa. — Direkcija državnih železnic, strojni oddelek v Ljubljani, sprejema do 9. t. m. ponudbe glede dobave borovih plohov; do 12. t. m. glede dobave žičnikov, matic in bakrenih plošč; do 15. t. m. glede dobave bakrene plošče in kavčuk-materijala. — Predmetni pogoji so na vpogled pri odeljenih te dirkecije. Vriete se bodo naslednje ofertalne licitacije glede dobave mesa za čas od 1. aprila do 30. septembra 1928, in sicer: dne 10. t. m. pri komandi mesta v Slov. Bistrici; dne 13. t. m. pri intendaturi dravske divizijske oblasti v Ljubljani; dne 14. t. m. pri komandi mariborskega vojnega okruha v Mariboru in pri komandi celjskega vojnega okruha v Celju; dne 15. t. m. pri komandi mesta v Ptuj; dne 10. t. m. pri komandi vojnega okruha v Karlovcu; dne 15. t. m. pa pri komandi mesta na Sušaku, pri komandi mesta v Murski Soboti in pri komandi mesta v Dolnji Lendavi; dne 17. t. m. pri komandi dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 10.610 kilogramov svinjske masti. — Direkcija državnega rudnika v Zabukovci pri Celju sprejema do 15. t. m. ponudbe glede dobave 140 m³ jamskega lesa. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 16. t. m. ponudbe glede dobave 10.000 kg krompirja;

do 17. t. m. pa glede dobave 1000 kg ploščatega železa. — Predmetni oglasi z najtennejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesantom na vpogled.

Sokol

— Tehnična seja SSS v Pragi. Pretečni mesec se je vršila v Pragi v Tyrševem domu seja načelnikov sokolskih savezov, ki so združeni v Slovanskem Sokolskem Savezu. Seja so se udeležili bratje dr. Vaníček, dr. Murník, Fazanovíc in Todt. Razen teh so prisostvovali seji še Aga Heller, namestnik načelnika ČOS in tajnik saveza SS brat V. Stěpánek ter član tehničnega odbora JSS brat V. Kukec. Na seji se je razpravljalo o važnih vprašanjih, zadevajajočih pred vsem tehnično delo Sokolstva. Za načelnika Saveza »Slovensko Sokolstvo« je bil izbran br. dr. Jindřich Vaníček, načelnik ČOS za podnačelnika pa br. dr. Viktor Murník, načelnik JSS. — Razpravljalo se je nato o predlogih za novo organizacijo načelnštva SS; postavi naj se na širšo podlago, da se omogoči pozvali v njo več delavcev. — Podana so bila podrobna poročila o zletu v Skoplju 1928 in v Poznanju 1929. Pričakovati je, da se udeležijo obeh vsi združeni savezi. V Poznanju se bodo vršile tudi tekme, za katere bo ustanovilo načelnštvo poljskega Saveza podoben nařt.

— Prvi prednjaški tečaj za vodje in voditeljce naraščaja in deee se bo vršil po sklepu zbora župnih načelnikov od 16. do 28. aprila 1928 v Ljubljani. Prijave za tečaj je poslati tehničnemu odboru JSS najkasneje do 8. aprila t. l.

— Sokolstvo na jugu. Polkovnik in starosta sokolske župe »Kraljeviča Markac« v Skoplju brat T. M. Živković je napisal v 5. številki »Sokolskega Glasnika« jako zanimiv in informativen članek o Sokolstvu na jugu. Svoj članek končuje brat Živković: »... Svoobodno lahko rečemo, da je sokolsko delo na jugu povsod intenzivno in na pravi poti. Njegovi rezultati se bodo občutili in videli na sokolski reviji na Vidov dan. Globoko smo prepričani, da bodo bratje in sestre, ki krenejo na Vidovdanski zlet na jugu, zadovoljni ob divnem navdušenju ter pravilnem ter uspešnem razvoju mladih Sokolov na jugu, ki bodo prvič po osvobojenju v vlogi mladega domačina — odprli svojo široko dušo in sprejeli v bratski in topli zagrljaj svoje redke goste — brate in sestre iz vse velike in mile nam domovine — Jugoslavije.«

— Izšla je 2. številka »Prednjakac«, lista jugoslovanskega sokolskega prednjaštva, z naslednjo vsebino: dr. Viktor Murník: Simboli naših praporov — Stane Vidmar: Koble na drogu. — Evgen Lovšin: Skoki. — Miroslav Vojnović: Organizacija vzgojnega dela za naraščaj in deco JSS. — Za vsa društva JSS obvezne lahkoatletske tekme leta 1928. — Olimpijada v Amsterdamu in naše članice. — Organizacije načelnštva Slovanskega Sokolstva. — Raznosterosti. Tudi ta številka je ilustrirana. Imponirna posebna slika, ki predstavlja članico Ljubljanskega Sokola v krasni stoji na rokah na bradlji, česar v našem Sokolstvu do najnovjšega časa še nismo videli.

najboljše, najtrajnejše zato najcenejše!

Šivilja,

vajena finejših del — gre šivati po nizki ceni na dom. — Naslov v upravi »Slovenskega Naroda«.

Darujte za spomenik kralja Petra Osvoboditelja!

Balalajke!

Ogromen uspeh!

Petje!

Publika je enoglasna v sodbi, da so

TLAČANI

najboljši rusko-nemški film te sezije.

V glavnih vlogah MONA MARIS, HEINRICH GEORGE, OSKAR HOMOLKA, MARRY HAHN in drugi zvezdniki »Ufa«.

Vsako si naj ogleda ta divni spored! Predstve danes ob 4., pol 6., pol 8. in 9. Rezervirajte si takoj potrebne vstopnice!

Telefon 2124

ELITNI KINO MATICA

Zahvala.

Za premože izraze iskrenega sožalja povodom prebriske izgube naše dobre mamice, hčerke, sestre, tete in svakinje, gospe

Marije Stricelj

za podarjeno krasno cvetje in vence, se vsem prav iskreno zahvalujemo. Posebna zahvala pa bodi izrečena še pevskemu društvu »Ljubljanski Zvon« za ganljivo petje in vsem številnim prijateljem za nadvse čaščeče spremstvo na njeni zadnji poti.

V Ljubljani, 6. marca 1928.

Zaljujoči ostali.

Nakup zlata, srebra,

platine, srebrnih kron in zlate denarja — Tovarna za ločanje dragih kovin, Ljubljana VII. Sv. Jerneja cesta št. 8

Železnato vino

lekarnarja dr. G. Piccolija v Ljubljani — krepla oslabele, neložne odrasle in otroke.

113/L

Zahvala.

Za premnože izraze iskrenega sočutja, ki so nam došli povodom smrti naše nepozabne soproge, mamice, sestre in babice, gospe

Ane Hejnic

za poklonjeno prekrasno cvetje ter za čaščeče spremstvo na njeni zadnji poti se vsem najiskreneje zahvalujemo.

Rodbine:

Hejnic, Pečirka in Janošik